

Tartalom :

Hivatástudat — papi egyéniség. <i>Kilián Csaba</i> IV. é. t. —	1
A láng (vers). <i>Lukács Pelbárt</i> V. é. t. — — — — —	7
A Harmadik Rend és korunk pápai. <i>Weidner Gottfried</i> V. é. t. — — — — —	8
A hierarchia és a Katolikus Akció. <i>Szántó Konrád</i> III. é. t.	11
Ki vehet fel a Harmadik Rendbe? <i>Veres Géza</i> III. é. t. —	14
Hívásom a mérlegen. <i>Susányi Semjén</i> IV. é. t. — — —	17
A Szentlélek és a megtestesülés. <i>Bajusz Béda</i> IV. é. t. — —	19
Életem (vers). <i>Kis Kornél</i> III. é. t. — — — — —	22
A Harmadik Rend eredete és első fellendülése. <i>Somogyváry</i> <i>Hetény</i> I. é. t. — — — — —	23
Életünkben... <i>Marosszéki Zoltán</i> III. é. t. — — — —	32

Összegyűlt iróasztalán a munka?

Sok az írtvalóját?

Kényelmes munkáját és nyugodt

modern hordozható vagy trolé írógépet!

Előnyös feltételekkel!

Megbízható cég!

Kérjen ajánlatot:

Vajda Zoltán József

írógép és másológép kereskedő cégtől.

Budapest, Klapka-u. 3/a.

Telefon: 142-103.

Használj gépet magas áron cserélem be!

MAGYAR UMBRIA

A FERENCES KAPISZTRÁN-RENDTARTOMÁNY IFJÚSÁGÁNAK
ÉVNEGYEDES FOLYÓIRATA. — SZERKESZTIK: A GYÖNGYÖSI TEOLÓGUSOK

Hivatástudat — papi egyéniség.*

Főtisztelendő P. Provinciális! Szeretett jó Főatyám!

Kedves Vendégeink!

Szinte hallom kedves vendégeinknek felém röppenő, tűnődő csodálkozással és bizonyos fokú sajnálkozással teli kérdését: hogyan lehet az, hogy csak itt Gyöngyösön is 43 fiatal, egészséges férfi lélek zárkózik el a kolostori falak mögé? Hogyan lehet ez? Hát ők nem kívánják az életet a maga szépségeivel és ezerszínű örömvilágával? Nem akarnak örülni, élni, boldogulni? — A kérdésre kérdéssel felelek. Kedves Vendégeinknek csodálkozására még nagyobb csodálkozással kérdezem: csak ennyien vagyunk? A Kapisztrán ferences tartományban csak 43 ifjút hívott volna most az Úr? Hol van a többi? hol van az a sok-sok derékbatört, esetleg még csak útra sem indult ifjú lélek, akiket magának választott az Isten? Akik hivatást kaptak? hol vannak?

Az Isten is értelmes lény, kedves Vendégeink, sőt maga a ~~hiszta~~ értelem! Tehát az Isten is gondolkozik! Elképzeld-jük-e hát akkor Róla, hogy ma, amikor minden téren, még a sátán területén is több-és több munkaerőt állítanak szolgálatba, éppen az Isten ne gondoskodnék megfelelő számú munkásságról? Hogy Ő megengedné a visszafejlődést és a munkáscsökkenést? Nem! S a valóság mégis mást mutat: csökkenő irányzatot állapít meg.

Miért hát? Mered elénk a kérdés. Miért?, kedves Vendégeink. Azért, mert a mai ember nem képes összeegyeztetni a papságot a modern eszményekkel. Nem látja meg benne a fenégséget, a csodálni valót, a köznapiságon túl szárnyaló igazi ideális világot. Nem veszi észre, hogy a papi élet éppen azt rejti magában, ami után egész lényével vágyik: a többélevést, a vezetést, az irányító szerepet.

Mert ma mindenki hivatást, elhivatottságot, hivatástudatot érez magában. Mindenki tenni, alkotni, menteni akar. Külö-

* December 9-iki díszgyűlésünk egyik előadása volt.

nösen az ifjúság! Ezért ideálokat, eszményeket állít maga elé. Tipusokat rajzol meg, akikben összpontosítva együtt látja a maga számára szükséges vonásokat, erőket és alkölásokat. Akik a legszebben fejezik ki és valósítják meg az ő vágyait, akikben magára ismer. Akikben saját magát állítja bele az élet valós áramába

Alig egy-két évvel ezelőtt sofőr-tipusról beszéltünk. Ha jellemezni akartuk modernségünket s valamiképen kifejezésre akartuk juttatni új irányunkat, azt mondtuk: a modern ifjúság eszménye a sofőr. Volánál akar ülni ő is, keményen megmarkolva azt, hogy biztosan irányítsa életét. Ne menjen se jobbra, se balra! Csak a célt nézze! Csak azért dolgozzon! Csak azt fürkésze! Csak az legyen programja! — Ma már ez a típus is kevés! Több kell! Eszményibb kell! Kérdezzék csak meg kedves Vendégeink serdülő fiaikat, mik szeretnének lenni? S mit válaszolnak?

Pilóta... Pilóta... Pilóta!. Szárnyalni a magasságban, a felhők felett, dacolni a viharral, eltiporni az ellenséget, s diadalra vinni egy célt a haza megbízatását — ez a mai ifjúság vágyainak netovábbja! Pilóta! S ragyog a szemük s fenn érzik magukat. Egyedül, megfeszített erővel, küzdelem, harc közepette, de mérhetetlen magabizással!

De kedves Vendégeink, a pap is ilyen pilóta-lélek. A pap is szárnyalni akar, a pap is harcolni, küzdeni, tomboló vihart legyúrni, ellenséget tiporni s következetesen a pap is győzni akar. A pap is felhők felett röpül, maga alatt hagyva az élet mocskát, piszkát, a mindennapi élet búngözös, áporodott levegőjét. A papban is akarások feszülnek, tervek születnek, energiák halmozódnak. A pap is csak egy célt fürkészt, s kemény marokkal vezeti hivatása gépmadarát a kétségtelen diadalra. Mert benne is él a töretlen hivatástudat!

De mi az az erő, — ötlük fel kedves Vendégeinkben a kérdés, — mi az az erő, amely képesíti erre a papot? Mi ad neki ekkora öntudatot és lelkesedést? Mi formálja így egyéniségét? Hogy hivatása, — ebben senki sem kételkedik. Azonban most éppen az a kérdés, hogyan támad ez a hivatás-tudat? Mi a papi hivatás genezise? Egy remek mondást idézek felettül: «Ültess el magadban egy gondolatot, s az vágyódássá fog kinőni. Ültess el ezt a vágyódást, s tettel fogsz aratni. A tettek gyökeréből hozzászokás, megszeretés sarjad, a megszeretés jellemmé, karakterré fejlődik. S végül a karakter nyomában kialakul életsorsod is!» (Säe einen Gedanken und du erntest eine Begierde; säe eine Begierde, und du erntest eine Tat; säe eine Tat, und du erntest eine Gewonheit; säe eine Gewonheit und du erntest einen Charakter; säe einen Charakter und du erntest ein Schicksal!) — Ez a papi hivatás titka: gondoljon csak néha napján a papi élet fönységességére az a teltre vágyó ifjú s az isteni indítás folytán már vágyódik utána. A vágy teltet szül, vágya szerint cselekszik. A tett megszokást létesít, a megszokásból pedig kialakul életsorsa: a fenséges papi élet! Ez a

kiindulás. ez a szárnypróbálgatás, ez a papi hivatás megszületése. Mert ne gondolják, kedves Vendégeink, s főleg ne gondolja azt az ifjúság, hogy a papi hivatás okvetlenül minden esetben rendkívüliséget, az Istennek személyes felszólítását jelenti. Hányszor látunk tépelődő ifjú lelkeket, akik szinte sírni tudnak fájdalmas tehetetlenségükben, akiket visszahökken a papi úttól az a bénító gondolat, hogy nem találnak magukban semmi rendkívüli vonást, hogy közönséges emberi egyéniségek, mint anyi más... hogy esékeny, törekeny, a kikezdések és nem a befejezések emberei... Így legyenek ők közvetítők Isten és az emberek között?! Nem! S talán inkább visszafordulnak...

Pedig, kedves Vendégeink, a papi egyéniség nem kíván olvadozó lelkületet, nincs szükségképen kapcsolatban hódító külsővel, felülmúlhatatlan tudással, sem hihetetlen összeköttetési hálózatot kiépítő szervező erővel. Téves az az általánosan elterjedt felfogás, hogy csak az való papnak, aki félrefordítja fejét imádság közben, vagy aki gyermekkorában Jézus nevét mondotta ki először. Megkevésebbé áll meg az az állítás, hogy életre való, okos, egészséges, vidám fiú nem mehet el papnak. Már miért ne? Hát az Isten szolgálatára a gügyék és tehetetlenek valók? Nem! Mindaz, mindenki, akinek akaratát erre indította az Isten. Mert a papi egyéniségnek emberi oldalát tekintve — csak egyetlen egy alapjellege, követelménye van: az erős akaratú hivatástudat! Az elhivatottság érzése! A dolgozni akaró, fáradhatatlan akaratú élet! Mert akaratú élet nélkül nincs erősködés, nincs nekifeszülés, nincs célba-jutás, már pedig a papi élet állandó feszülés. Tehát ez az akaratú élet első sorban a pap sajátja és jellemzője. Ezt pedig minden ifjú lélek képes kitermelni magából.

Kétségtelen azonban, hogy sokszor valóban bénító gondolatként nehezedik az ifjú lelkére a papi hivatás és kötelezettség tudata. Valami «tremendum» (Ar. Szt. János), valami megremegtető és visszariasztó vonás az, amely belemarkol az emberbe... A pap magasabban áll mindenkinél. Az élen jár és vezető szerepet tölt be. Hivatása, hogy egybekapcsoljon, összeforasszon két világot: az istenit és az emberit. Ezért úgy kell irányítania hivatása gépmadarát, hogy azzal valóban kapcsol legyen az Isten és az emberek között: maga is eszményi egyéniség legyen!

De, kedves Vendégeink, mégis fölösleges itt minden agságoskodás. A kétkedő és kicsinyeskedő lélek nem tud alkotni, nem él hivatásának biztosító tudatából, fél-ember és törpe lélek marad. Nem tud száguldani. Nem tud sas módjára kiterjesztett szárnyal, napbanező szemmel, veszélyeken diadal-maskodó pilótás lélekkel a szenvedélyes, de már a hivatástudattól szenvedélyes Péterek és Pálok, Ágostonok és Jeromosok, Assiszi Ferencek és Kapisztrán Jánosok, Temesvári Pelbártok és Laskay Osvátok, Tomori Pálok és Zadravec Istvánok nyomába száguldani. Nem döbben rá arra, hogy azokban a bensőséges, meghitt években, amelyek a szeminárium kapujától

elvezetnek az oltárig, két mozzanat, két erőteljes dolgozik minden kispap papi egyéniséggé való átformálásában: saját természetes képességei és az isteni kegyelem. A *kettőnek* közös eredménye lesz majd a papi szép egyéniség kialakulása. Így volt ez az első kispapok, az apostolok szemináriumi életében, a Krisztus mellett eltöltött három esztendő alatt is, de így volt ez Rendünk nagyjainak alakuló éveiben is.

Talán sokszor találkoztak már, kedves Vendégeink, egy-egy jó pappal, egy-egy jó franciskánussal. Ugy beleivódott lelkükbe az emléke s talán néhanapján el is tűnődtek már magukban: Istenem, de jó pap is volt! Bár maradt volna mindig a miénk!

Vagy gondoljunk csak egy Asszisi Szent Ferencre, egy Kapisztránói Szent Jánosra, egy Alkantarai Szent Péterre, egy Márchiai Szent Jakabra, egy magyar Temesvári Pelbártra, Tomori Pálra, vagy egy második magyar Kapisztránra: P. Zadravec Istvánra. s azonnal felmerül bennünk a nyugtalan kérdés: miért lettek ezek ilyen nagyokká? S miért épek *ők* lettek ilyen nagyokká? Hiszen mindannyian lángoló, szenvedélyes természetet hordtak magukban. Hogy miért? — Az Isten dolga kedves Vendégeink. Mert kétségtelen, hogy nem sajnálta tőlük kegyelmét. Nem vetette el a természetes erőket, hanem inkább felhasználta őket. Nem vetette el a természetes erőket, hanem inkább felfokozta, isteni gondviselő erejével átváltotta, meg-nemesítette, s így építő munkába, a maga szolgálatba állította azokat. S mivel *ők* maguk is tudatosan, akarati életükkel munkálkodtak azon, hogy természetes képességeiket lelki területen értékesítsék, számukra valóban a pappáalakulás ideje volt a kispapi évek sora. A két erőteljes: az Isten kegyelme és a maguk természetes ereje hézagatlan összműködéssel élharcos, munkás, csoda szép papi egyéniségekké formálta őket.

De az *ő* példájuk, kedves Vendégeink, remek minta minden mai kispap számára is. Mert nekünk is ez a célunk: papi egyéniséggé akarunk lenni! A mi lelkünkben is benne él, benne izzik a mai ifjúság sóvárgása, törekvése a többre, a nagyobbra, a pilótás szárnyalásra. De ez a szárnyalás eszmék győzelméért küzdeni tudó kiegyensúlyozott egyéniséget, lelkesedést, tüzet kíván. A tűz azonban arra való, hogy égessen, nem pedig, hogy kialudjék. Következésképpen a kispapi egyéniség erői is munkára, nem pedig kiirtásra van hivatva. És épen arra valók a kispapi évek, hogy megtanítsanak bennünket pozitív munkára, hogy meglássa az a kispap, döbbenjen rá, hogy ne csak gyomláljon s első sorban ne gyomláljon egyéniségében, hanem sokkal inkább transformáljon. Ne frtsa, ne rombolja, hanem inkább nemesítse erőit, állítsa azokat hivatása szolgálatába, hassa át elhivatottságának átélés és kifejeződés tudatával. Vonjon minden erőhatást egy központba: az öntudatos, kegyelemmel együtt dolgozó akarati életbe s ha ezt megtette, higgye, hogy az Isten kegyelme remekül elvégzi majd a transformálást: természetes képességeinek megszentelését! Mert ne feledjük el, hogy nem

mi tesszük magunkat papokká, hanem az Isten az, aki papokká tesz minket. Tehát természetes adottságainkon túl adjunk helyet életünk, papi egyéniségünk alakításában az Istennek is! Engedjük működni erejét, tegyük élettényezőnkké szentséges kegyelmét! Álljunk bele a kegyelem erőterébe! Mert a kispapi léleknek mégis csak ez az alapképlete. Ez teszi őt tölgyfa-jellemmé, papi karakterré, emberfeletti, égbe-szökő nagy erővé, ez teszi őt pappá, az Isten papjává.

Mi, ferences kispapok is erre vágyunk, erre készülünk. Ez ég lelkünkben: pappá lenni, az Isten papjává! Szinte érezzük, hogy a nagy papköltő a mi ajkunkról leste le a szavakat:

«Minden fél-élet átkozott legyen!
Nem kellene a félszemű hunyorgók:
Én óriásra nyitom a szemem.
Hogy beleférjen minden, ami fény,
És ami tűz, mind a lelkemben égjen.
Átkozott, aki lehúnyja szemét
És megbújik penészes pincemélyen!»

(Sík: Mennyegzős ének.)

Kedves Vendégeink! A ferences kispap kerekre karikázza szemét, hogy beleférjen minden, ami fény az isteni fényből, ami tűz a szeretet tűzéből, hogy befogadja a kegyelmet s kialakítsa magában a kegyelmi, az igazi papi életet. S ha kemény hivatástudata, törhetetlen akarateréje biztató jel volt az elindulásakor, lelkének kegyelmi veretezése szépséges jele a pappáfejlődésnek most.

Elhivatottságunknak egy-egy eleven átélése, a szentségházi magány, a lélek Isten-közelsége, az elmélkedés-szülte önmegtárusítás, őszinte látás és többretörekvés, adni tudó másokért-élés mindmegannyi állomása a kispapi lélekben végbemenő egyelmi történések sorozatának.

Ezért nem állhatunk meg és nem lehetünk féléletűek. Nem húzhatjuk össze szemünket, ha Istenre nézünk! Tárgolni kell annak a szemnek, karikára kell nyílnia, hogy beleívódjék maga az Isten!

S ez a mi kispapi életünk kegyelmi lényege: szembenézés az Istennel. S ennek a szembenézésnek állandósítása, örökkétele, hogy ő hathasson, dolgozhasson bennünk. Ez a szembenézés az évek haladtával csak mélyül, kiépül, közelhozza, belénkhozza, öntudatosítja bennünk az Istent. Ez zárja le azt a folyamatot, melynek eredménye, végkifejlete: a pappászentelés.

Kedves Vendégeink! Pappászentelés... első szentmise... szülői boldog könnyek... fiúi áldás... Valahogy önkéntelenül is hevesebben dobog az ember szíve még a gondolatára is. Hát még a valóságára, a megtörténtére! Tessenek csak elképzelni a maga eleven valóságában egy képet: fiuk az oltárnál.. gyönyörű miseruhában első szentmiséjét mutatja be... Önök, kedves Vendégeink könnyes szemmel kísérik minden mozdula-

tát... S büszke öntudattal gondolják magukban: ime, a mi fiúnk! Aztán elérkezik az átváltoztatás: az Önök fia, aki test és vér az önök testéből és véréből, kimondja az isteni szavakat: Hoc est enim corpus meum; Hic est enim calix... Ez az én testem; ez az én vérem kelyhe... S lehívja Istent az oltárra közénk.

Kedves Vendégeink! Nem remegünk meg ekkora hatalom nagyságától? Nem érezzük a papság páratlan fönségét és esodaszerűségét? Egy ember, egy por ember, esetleg éppen bűnös ember parancsol az Istennek! S az Isten engedelmeskedik neki. Egyetlen szavával bezárhatja az Istent abba a picinke fehér ostyába és pár cseppnyi borbába. Még kimondani is nehéz, de itt a pap, az ember uralkodik az Isten felett! Mondják, kedves Vendégeink van ennél nagyobb és fenségesebb hatalom? Mutassanak nekem csak egyetlen egy politikai hatalmasságot, aki nem némul el és nem lörpül semmivé az Istennel szemben! Ilyen nincs! Lehet itt hatalmas, de Istenre nézve csak a pap rendelkezik parancsszóval! Győzhet itt, de bűnöket csak a pap bocsájthat... Alkothat sokat, de örök üdvösségünket mégis csak a papon keresztül munkáljuk meg. Egyszóval: lehet földi nagyság, de a pap mindig nagyobb nála!

Akkor, elsömnésén valahogyan egészen melegen érezheti ezt az ember, mert egészen közel érzi magához az Isten kegyelmes kezét. Megittasul a kegyelem mámorában. Nincs gát, nincs akadály istenszerelmi életében: fakad, bugyog a lélekforrás:

Én a kelyhemet fenéig iszom,
Mind a két karom ölelésre tárom.
Mindent, ami van, mindent, ami jön.
Mindenkit idelelni és odafenni:
Jegyajándéku nekem ad a Párom.

Minden az enyém és bennem a Minden,
Összefog mindent ez a szerelem.
Testvérem mind, kinek szent az élet. (u.o.)

Ime, kedves Vendégeink, ez a kispapi élet, a papi egyéniséggé-formálódás lezárulása: Minden az enyém és bennem a Minden. Benne van az Isten Lelke, vele van az Ő kegyelmes keze! Pappá lett, pappá tette az Úr, homlokon csókolta, magához öltette. Ezt a csókot, ezt az ölelést, ezt a több és szebb kegyelmi életet viheti most már az embereknek: lehet papjuk, tanítójuk, mindenük!

Tünődő esodálkozással, szánakozó részvétellel tekintenek-e még fel ránk, kedves Vendégeink? Mondják-e még, hogy kár értük, mert derékbatört, szárnyszegett, boldogságtagadó a mi életünk? Nem mondják. Ugyis hiába mondanák... Mert az élet boldogsága mindig azon fordul meg, hogy milyen életideált lúzólt maga elé az ember, s hogy mennyire közelíti és valósítja azt meg életével. No, és a mi életideálunk? Tudnak ennél szöb- bet mutatni, kedves Vendégeink? Nem! Ez a legmodernebb:

kielégíti szárnyalni akaró vágyainkat. Igazi pilótává tesz! Ez a legmodernebb: kielégíti szárnyalni akaró vágyainkat. Igazi pilótává tesz. Ez a legimponálóbb: a markáns egyéniségek életterülete! Ez a legszebb: az Istenhez-törtetés nyílegyenes útja.

S míg Ibsen egyik drámájában az életideált élethazugságnak nevezi, mi életünkkel bizonyítjuk: a papi életideál a legszebb valóság! A kételkedők nézzenek ránk és tegyék félre kételkedésüket. Lássák meg szemünk csillogásából, hogy mi énekeljük az új élet, a szebb élet igazi dalát! Hogy mi tükrözzük a tiszta örömök mosolyát:

«Én tükre vagyok minden mosolyoknak,
Én azért élek, hogy visszamosolyogjak.
— — — — — visszamosolyogjak mindenre,
Visszamosolyogjak az Istenre!» (Mécs L.)

Fr. Csaba

A láng.

Mindennap gyujtják mise kezdetén —
Pirosló vággal gyullad föl a fény.

Csak kis gyertya: egyenes, fehér —
Lángjába egy világ belefér.

Áll szótlanul, mint néma bámulat
S fényével biztatón fölfelé mutat...

Egyszer csak megszólal csendesen a fény,
Mint újra-lobbanó, biztató remény:

Csak égni-égni, újra, meg újra,
Hajnalra vágyva s bíborvirradóra.

Csak égni és vágni és mindig csak égni
S egy világot lassan fogyva megigézni...

Égni egészen míg csak le nem olnak
És erőim csendben hamvadva lerogynak.

Fr. Pelbárt.

A Harmadik Rend és korunk pápái.

Amikor a Harmadik Rendről tanulmányt írunk, melyben azt akarjuk vizsgálni, milyen hatással lehet napjainkra és mit várhat tőle a ma embere, azt hiszem, leghelyesebben járunk el, ha címe gyünk korunk nagy modern pápáihoz, megkérdezzük őket, mennyire értékelik Rendünk harmadik ágát? XIII. Leó és X. Pius, XV. Benedek és XI. Pius ítéletét tesszük magunkévá. Értékelésük szerint visszük be a modern lekipásztorkodásba vagy zárjuk ki belőle. Tudjuk, bennük nem X. Y-ak szólaltak meg, hanem az Anyaszentegyház legfőbb tanítói. Érezzük, minden szavuk mögött 2000 éves tapasztalat, tudás és szeretet rejlik.

Vizsgáljuk hát, miként hallatták szavukat a Harmadik Rendért, és mit vártak tőle?

A XIX. század a hitetlenség és lelki sötétség korszaka. Ebben a homályban gyújtotta meg a történelem egyik legnagyobb pápája, XIII. Leó Krisztus fényét és világosságát. Reformot óhajtott. Ez az egyetlen gondolat töltötte be egész életét. Nem tudott tőle szabadulni. Hányszor vonult végig ezzel az érzelemmel, — mondja Prohászka — «majd mint jó pástor, aki nyáját tereli, majd mint orvos, ki a sebeket kötözi, majd mint az Apokalipszis angyala, ki eleven parazsat szór, hogy lelkeket gyújtson».¹

Mi volt ez a tűz, mellyel fényt akart gyújtani az emberiség sötét lelki világában? Mindenek előtt az evangélium. De utána a Harmadik Rend. «Mevagyok győződve, — mondja a Szentatya 1900 októberében mondott beszédében — hogy Szent Ferenc Atyánknak ez az intézménye, ha az ember jól megfigyeli — és kötelessége is megfigyelni — gyógyíthatja ki az emberiséget azokból a bajokból, melyek korunkban vég-sőkig elgyötörték.»²

XIII. Leó azonban nemcsak így gondolkodott, hanem e szerint cselekedett is. 1883. máj. 30-án kiadott «Misericors Dei Filius» kezdetű constitutiojával jóváhagyta a Harmadik Rend megújított szabályát, melyben a kor követelményeit felismerve újjászervezte a régi szabályt. Itt akarta a Szentatya megnyitni a ferences életet az egész világ számára. De az első és a második rendbe nem léphet mindenki. Ide csak azok mehetnek, akiket az Úr kiválasztott és hívott. A Harmadik Rend; aptus est multitudini, sokak számára alkalmas és követhető életmód.³

Az imént említett constitutionak kiadási évében jún. 7.-én kihallgatáson fogadta a Szentatya a ferences generálisokat, akikhez a következő szavakat intézte: hozzátok, Szent Ferenc utódaihoz tartozik, hogy a rend paptagjai által, és ahol nincsenek, világi papok segítségével terjesszék a bűnbánók rendjét, hogy Szent Ferentől és tőlünk kijelölt célt, a társadalom javát és a keresztény erények növekedését elérjék.⁴

Azt hiszem, ezután a pár sor után is tisztán láthatjuk, hogy XIII. Leó mit várt a Harmadik Rendtől és mennyire akarta azt bevinni a világot alakító és reformáló munkájába.

X. Pius egyedüli korunk pápái között, aki nem adott ki körlevelet vagy ehhez hasonló egész világegyházhoz szóló írott emléket, melyben Rendünk harmadik ágát állította volna a világ elé.

Azonban nem egyszer magasztalta a terciárius családból származó

pápa írásban és szóban azt a munkát, mellyel a Harmadik Rend alakítja a világot. Csak a legfontosabbakat említsük.

Velencei pátriárka korában kiadott pásztorlevelében ezeket írja: a Harmadik Rend gyökeres orvoslást, gyakorlati és biztos utat ad az összes mai bajok ellen. Iratkozzatok tehát be, ó szeretett testvéreim, a Harmadik Rendbe.⁵

1909. márc. 19.-én a Vicenzában összegyűlt harmadikrendi kongresszushoz írt levelében így nyilatkozik: a Harmadik Rend, melyet Szent Ferenc alapított, ma is csodálatos eszköz arra, hogy megjavítsa a népek erkölceseit. Épp ezért, hol felvirágoztatásán fáradoznak, ott egész biztosak lehetnek, hogy a közösség üdvösségét mozdítják elő.⁶

1909. apr. 25.-i, a ferences generálisokhoz intézett, «Recte vos» kezdetű beszédében többek között ezeket mondotta: nem kívánhatok jobbat és szebbet, minthogy minél gyorsabban kifejlődjék és a társadalom testébe beférközzék ez a Jézus Krisztus szellemével megegyező Harmadik Rend.⁷

Ebből a pár szóból is láthatjuk, hogy X. Pius nagy munkájából, melyet így foglalt össze: *Omnia restaurare in Christo*, mindent megújítani Krisztusban, nem zárta ki a Harmadik Rendet. Ellenkezőleg. Étlarcosoknak állította őket.

X. Pius utóda, XV. Benedek a legnehezebb időben kormányozta Szent Péter hajóját. 1921-ben a nagy világégést követő romok felett szólásra emelkedett. Építeni akart. De nem kőépületeket, mégcsak kőtemplomokat sem, hanem a Szentlélek élő, eleven templomait, az emberi lelkeket. Ezért adta ki a «*Sacra propediem*» kezdetű apostoli levelét, melyben rámutatott arra a romboló fegyverre, mely a világháború alatt és az azt követő években romhalmazzá tette a lelkek fenséges épületét. S ez nem volt más, mint a végtelen bírásvágy és az olthatatlan féltézetvágy. De azonnal rámutatott a Szentatya arra is, hogy a Harmadik Rend hivatott arra, hogy példájával kezdje el a világ újjáépítését.

Szent Péter levelét idézi, ahol az Apostolfejedelem inti a keresztyéneket, hogy jó példát adjanak a pogányoknak. «Cselekedetekből megismervén titeket, dicsőítsék az Istent.»⁸ Hasonlóképen a ferences harmadikrendinek — mondja a Szentatya — a hit törhetetlenségével, az erkölcsös étellel és fáradságot nem ismerő törtetéssel kell a krisztusi élet boldogságát szétpermetezni az emberek között. Ezt követeli, ezt várja a Harmadik Rendtől az Egyház.

Ez a rend nem akar mást — folytatja a Szentatya — csak annyit, hogy tagjait, akiket a világ gondjai ezerfelé szaggatnak, a tökéletes keresztyén élethez vezesse. Minden tagjának magánéletét akarja megjavítani. De ezután az egyének átalakulása magával hozza a társadalom Krisztushoz vezetését is.⁹

Ime, XV. Benedek a társadalom újjáépítésének alapjait a Harmadik Rendben jelölte meg.

Végül nézzük azt, mennyire értékeli XI. Pius a Harmadik Rendet? 1926. ápr. 30-án kiadta a «*Rite expiatis*» kezdetű körlevelét. A ferences családdal ünnepel itt a nagy pápa. A lelke újjong. S boldogan tekint Szent Atyánk Egyházáért élni-halni tudó, a szegénységből úrnőt varázsoló és önmegtagadásba elmerült lelkébe. Fénynek, világosságnak, napnak nevezi és Celanoi Tamással mondja: «Sugárzott, mint a fénylő csillag

az új sötétségében és mint a szétterült hajnal a homály felett».

Ujjong és örvend a Szentatya e fenséges évfordulón és nem késlekedik ezt az Egyháztörténelem örökké emlékezetes esztendejének nevezni.

De ez az ünnepi hangulat sem akadályozza meg a nagy terciárius pápát, a legöregebbik harmadikrendit — miként magát nevezte — abban, hogy több fejezetet ne szenteljen a Harmadik Rendnek.

Bátran hirdeti XI. Pius, hogy «Ferenc egyrészt a saját testvérei törhetetlen apostolkodásával, másrészt a Harmadik Rend intézményével új, azaz teljesen evangéliumi formára megváltozott társadalom alapjait vetette meg.»

A Harmadik Rend egyént szentelő erejét így hirdeti a Szentatya: «Nemcsak pápák, bíborosok és püspökök, de maguk a királyok és uralkodók, akik közül nem egy a szentség dicsőségében ragyog, lángoló lélekkel vették fel a Harmadik Rend jelvényeit és az evangélium bölcsességét a ferences szellemmel szívták magukba.»

Máshol a társadalom-alakító erejét ünnepli. Az első- és a Harmadik Rend karöltve dolgozott azon, «hogy békét teremtsen az egyesek, a családok s az örökös viszálykodásban megrendült és vérrel öntözött városok és vidékek között... Assisiben, Arezzóban, Bolognában és számos más városban és faluban ünnepélyesen kötött szerződéssel sikerült elérniük a lelkek egységét».

Igy írt és magasztalta fel XI. Pius a Harmadik Rend multban kifejtett munkáját. De nem kevesebbet vár a jövőben sem ettől a rendtől. «Krisztus katonái»-nak szólítja tagjait s kéri őket, «hogy a keresztény nép nekilendülését saját apostolkodásukkal előmozdítani törekedjenek». A Katolikus Akció élharcosait látja bennük. Ezért ki is fejezi körlevelében hő kívánságát, hogy a megyéspüspökök maguk vagy papjaik által oktasák ki híveiket arra, hogy mit jelent a Terciáriusok Rendje a világi hívek és az egyház számára.¹⁰

A befejezésben, ha összefoglalni akarjuk azt az értékelést, amelyben korunk pápai részesítették a Harmadik Rendet röviden ezt mondhatjuk: napjaink pápai a hitetlenség letörésére újjá akarják szervezni az Egyházat és feleleveníteni a hitéletet. S ebbe a munkába valamennyien bevonták a Harmadik Rendet. A felsorolt pápák, akik buzgó terciáriusok voltak egyetértenek XIII. Leóval, aki 1881-ben, mikor kihallgatáson fogadta a ferences generálist, ezeket a szavakat mondta: «amikor szociális megújodásról beszélek, különös szándékom a Harmadik Rendre gondolni.»¹¹

Fr. Gottfried.

¹ XIII. Leó pápaságának 25 éves jubileumán. Elet igéi. Harmadik kötet.

² Facchinetti: «La serafica milizia». 99. p.

³ «Misericors Dei Filius» constitutio.

⁴ P. Petro A. Monsano: Collectio indulgentiarum. 722. p.

⁵ Facchinetti: «La serafica milizia». 103. p.

⁶ u. o.

⁷ u. o. 107. p.

⁸ Szt. Péter I. 2. 12.

⁹ «Sacra propediem» apostoli levél.

¹⁰ «Rite expiatis» apostoli körlevél.

¹¹ Facchinetti: «La serafica milizia». 97. p.

A hierarchia és a katolikus akció.

Bevezetésnek talán elég lesz annyi is, hogy a dolgozat ismerető jellegű. Csak a tényeket akarjuk megállapítani: milyen a viszony a Hierarchia és a Kat. Akció között. Ez a célja e rövid áttekintésnek s nem a bizonyítás. Márcsak azért is, mert a különféle érvek felsorakoztatása e rövid dolgozat keretét túlhaladná.

Hogy két dolog, tény közti viszonyt megállapíthassuk, szükséges, hogy a viszonyban állítandó dolgok lényegét is megismerjük! Azért először nézzük meg mi a Hierarchia és mi a Kat. Akció?

A Hierarchia az Egyház hármasszent hatalmával bírók összessége, vagyis a kormányzó Egyház.

És mivel «magában a kormányzó Egyházban is Krisztus a hatalom terjedelmére és jellegére nézve különböző fokozatokat állapította meg, s a kormányzó egyháznak ezt az eredetében és eredetében és jellegében szent rangfokozatát szintén szokás (a szó szűkebb értelemben) hierarchiának nevezni. A hierarchia a püspökben a szűkebb egyházi közösség (az egyházmegye) számára, az Egyház fejében, Szent Péter utódjában az összegyűlt számára Isten rendelte egységes főt kap.»¹

A Kat. Akció XI. Pius pápa meghatározása nyomán²: a világiak szervezett részesedése a hierarchikus apostolkodásban.

Vegyük jobban szemügyre a meghatározást.

A világiak részesedése. — Miben áll ez a részesedés? — Hogy a részesedés lényegét, jelentését megtaláljuk, kutassuk ki, hogy a hierarchikus apostolkodás (vagyis a Hierarchia apostolkodása) mit foglal magában? miből tevődik össze? Mint általában minden létező kettőből, lényeges és járulékos elemből tevődik össze és e két elem alkotója az illető dolgot, úgy a hierarchikus apostolkodás is lényeges kiegészítő (járulékos) apostolkodásból alakul ki és a kettő együtt alkotja a hierarchikus apostolkodást. A lényegét a Hierarchiának apostolkodása képezi. A járulékot a papság apostolkodásának kiegészítése, kiegészítése alkotja. (A papság, az Egyház hivatalos apostolkodási szerve önmagában nem képes elvégezni a lelkek meghódításának roppant feladatát. Kiegészítésre szorul.) Ez a kiegészítés lehet előkészítő, folytató és helyettesítő jellegű. Tehát a világiak a hivatalos apostolkodásban azáltal vesznek részt, hogy a járulékos elemet sajátítják ki maguknak, a papság munkáját kiegészítik, kiegészítik.

Ez a részesedés természetesen szervezett. A világiak nem szervezeten tömegként apostolkodnak, hanem rendezett alakulatokba tömörülve.

Most lássuk milyen a két szervezet között a viszony?³

Függési viszony áll fenn a Hierarchia és a Kat. Akció között! A Kat. Akció függ a Hierarchiától: születésében, létében és tevékenységében. Mind a három pontnál először az általános

elveket szögezzük le, azután azt vizsgáljuk meg, hogy a Kat. Akció a gyakorlatban milyen viszonyban van a Hierarchiával. De nem térünk ki minden lehetőségre. Csak a legszükségesebb és leggyakorlatiasabb eseteket hozzuk.

Függ létrejöttében!

A Kat. Akciónak azok a tagjai, akiket a kormányzó Egyház ebbe a munkába belevon. A Kat. Akció úgy jön létre, hogy az Egyház hivatalos képviselői egyes világiaknak megbízást adnak a hierarchikus apostolkodásban való részvételre. Továbbá, mivel aki valaminek létet ad az egyúttal formát is ad annak a dolognak, azért a Hierarchia határozza meg a Kat. Akció formáját, szervezetét, szabályzatát. Most nézzük, hogy ténylegesen ki hívja létre a Kat. Akciót?

Létrehívja vagy:

a) a Pápa azáltal, hogy elrendeli vagy az egész világon, vagy egyes országokban, vagy egyházmegyében a Kat. Akció megalakítását. Ezen kívül a Pápa megadhatja módját, hogyan szervezzék meg, adhat szabályokat, kinevezheti az egyes A. C. szervezetek vezetőit, tagjait.

b) Egy ország püspöki kara az illető ország keretén belül, ha a Pápa még nem tette meg ezt. Abban az esetben, ha a Pápa még nem intézkedett az A. C.-val kapcsolatban az illető részen: a püspöki kar elrendeli a Kat. Akció egész országra kiterjedő megszervezését. Megadja a módot, hogyan kell megszervezni az egyes alakulatokat. Egységes alapszabályt ad. Az országos központ tagjait kinevezi.

c) Az egyes egyházmegyékben ebben az esetben az egyházmegyei központi szerv megalakítását a püspök megbízottja végzi. Vezetőit a püspök nevezi ki. Az egyes egyházközségekben a Kat. Akciót a plébános szervezi meg. Vezetőit az illető egyházmegye ordináriusa nevezi ki.

d) Az egyházmegye keretén belül az illető ordinárius, ha az ország püspöki kara nem tette meg ezt. Abban az esetben, ha a püspöki kar nem intézkedett az A. C.-val kapcsolatban: az egyházmegye püspöke elrendeli a Kat. Akció megszervezését. Megadja a módot, hogy hogyan kell megszervezni az egyes alakulatokat. Alapszabályokat ad.

Az egyes egyházközségekben a plébános hajtja végre a tagtoborzást, alakítja meg a Kat. Akciót. A vezetőket a püspök nevezi ki.

Az egyházmegyei központi szerv megalakítását a püspök megbízottja végzi. Vezetőit a püspök nevezi ki.

Függ létében:

A Kat. Akció létbenmaradása vagy eltörlése függ a Hierarchiától:

a) Az egész Egyházra nézve a Kat. Akció léte a Pápától,

b) egyes országokban az illető ország püspöki karától,

c) egyes egyházmegyékben az illető ordináriustól függ.

Saját területén mind a három feloszthatja a Kat. Akciót.

Függ tevékenységében:

Evvel kapcsolatban XI. Pius pápa az argentinai püspöki karhoz a következőket írta: «A papság szerepe ebben az igen szent műben azon megfontolásból adódik, hogy a Kat. Akció bár természeténél fogva a világi hívek műve, a papok kitartó és gondos tevékenysége nélkül sem meg nem indulhat, sem nem virágozhat, sem gyümölcsöt nem hozhat. A papoknak kell a világiakat irányítani, hogy tevékenységük le ne térjen arról az ösvényről, melyet követniük kell és hogy az egyházi hierarchiától adott szabályokat és utasításokat mindig kellő tiszteletben tartsák.»¹

Evvel a pápa azt fejezte ki, hogy a Hierarchia a Kat. Akció tevékenységét irányítja és ellenőrzi. Hogy mivel foglalkozzék a Kat. Akció, a működését hol fejtse ki: ezt a Hierarchia állapítja meg. A Kat. Akció engedelmes végrehajtó-ok szerepét tölti be. A Hierarchiától kapott parancsok és utasítások szerint jár el.

a) Az egész Egyházat tekintve a Pápa vagy megbízottja gyakorolja az irányítás és ellenőrzés feladatát.

b) Egyes országok Kat. Akciói fölött az illető országok püspöki karai vagy egyházi megbízottaik;

c) Az egyházmegyékben az illető ordináriusok, vagy egyházi megbízottaik;

d) Az egyházközségekben a plébánosok állnak irányító, útmutató, parancsoló és ellenőrző hatáskörrel.

Röviden, vázlatosan láttuk tehát a dolgot folyamán, hogy mi a Hierarchia; Mi a Kat. Akció?: a világiak szervezett részvételével a hierarchikus apostolkodásban. És, hogy milyen a viszony a kettő között? Függségi. A Kat. Akció függ a Hierarchiától létezőjében, létében és tevékenységében.

E tárgyalásokról kitűnt, hogy a papságnak igen nagy szerepe van a Kat. Akcióban. A Kat. Akció sorsa a papság kezébe van bízva. «Éppen azért a papságnak alapos katolikus akció- és szociális kiképzésre van szüksége». Ezt az előkészületet már a papnövendékeknek meg kell kezdeniük.² «Az apostolkodásnak eme nemébe (t. i. a Kat. Akcióéba) a szemináriumok növendékeit is be kell vezetni»³ — hagyta meg XI. Pius pápa. Azért nekünk a lelkek jövő pásztorainak is meg kell ragadnunk minden alkalmat, hogy későbbi szent, áldozatos hivatásunknak a legteljesebben meg tudjunk felelni!

¹ Schütz Antal: Dogmatika. II. k. 266. l.

² V. ö. Dr. Dombi József S. J.: A Kat. Akció vezérkönyve. 20-22 l.

³ Dr. Dombi i. m.-ve alapján.

⁴ Dr. Dombi József: i. m. 183. l.

⁵ Dr. Dombi i. m. 82. l.

⁶ u. o. 86. l.

FORRÁSMUNKÁK:

Dr. Dombi József S. J.: Katolikus Akció Vezérkönyve.

Codex Juris Canonici.

Schütz Antal: Dogmatika. II. k.

Bangha Béla S. J.: Katolikus Lexikon. II-IV. k.

Dr. Evelovics Kuno: S. O. Cist.: Katolikus Erkölcstan. I. k.

A Magyar Kultúra és Egyházi Lapok több száma.

Ki vehet fel a Harmadik Rendbe ?

(Jogi kérdések tisztázása.)

«Azt akarjuk, hogy rendünk összes tagjai, különösen a papok és Isten ígéjének hirdetői, hittudományi főiskoláinkon teljes vagy legalább elégséges tudást szerezzenek a Harmadik Rendről. Mindenki a maga lehetőségei és hatáskörének határai között viselje a Harmadik Rend gondját. Mert annak élete az előljárók irányításánál fogva az egész Első Rendtől függ!»¹ — Így ír a ferencesek mostani egyetemes főnöke.

Hogy mit kell tudnunk a Harmadik Rendről, a körlevél röviden erre is válaszol. Azt mondja: elsősorban az Egyházi Törvénykönyvben (C. I. C.) lévő Harmadik Rendre vonatkozó jogokat, kötelezéseket.

Hát vannak a Kodexben is Harmadik Rendre vonatkozó kánonok? Igen! Mégpedig: 684-707 kánonok.

Szükséges-e a Harmadik Rend megszervezésében a jogi alap? — kérdezzük tovább.

Igen. Mert jogi megalapozás nélkül nincs szervezet, társaság, nincs élet, nincs rend és nincs Harmadik Rend.

Mily kérdések és jogi tényezők fordulhatnak elő, ha egy rendi községet akarunk megszervezni? Első látszatra úgy tűnik fel, hogy a legfontosabb kérdés az, kit lehet felvenni a Harmadik Rendbe? Pedig nem. Hanem az első az, ki vehet fel a Harmadik Rendbe?

Amikor arról a kérdéstről tárgyalunk, ki vehet fel a Harmadik Rendbe: az Egyházi Törvénykönyv szerint meg kell különböztetnünk:

a) rendelkező hatalmat (potestas ordinaria), amelynek értelmében ki-ki gyakorolja a hivatalával járó jogokat;

b) átruházott hatalmat (potestas delegata), amikor az előljáró átadja jogkörének egyrészét másnak is.

A további lépés az, ki rendelkezik ilyen rendelkező hatalommal a Harmadik Rend felvételében.

Az Egyházi Törvénykönyv 703. kánonjának 2. §-a értelmében azoknak a szerzeteseknek az előljárói, akiknek erre a Szentszéktől külön kiváltságuk és hatalmuk van.

A 703. kánon alapján — a Szentszék határozata szerint — a ferences Harmadik Rendbe való felvétel joga csak a minoritákat, obszervánsokat, kapucinusokat és a férfi harmadik-rendi szerzetesek előljáróit illeti meg.² (Magyarországon az utóbbi hatálytalan.)

Igen fontos megkülönböztetést kell még említenünk. Az Egyház jóváhagyása értelmében kétféle harmadik-rendi tagot különböztetünk meg:

1. nyilvános (rendes) tagot, akinek a rendbe való jelölése, újoncève, fogadalma nyilvános. Az ilyen tagnak kötelességszerűen el kell járnia a rendi gyűlésre, egyéb időszakos és alkalmi összejövetelekre, lelkigyakorlatokra, amiket a rendi község előír.

2. Azonban az Egyház, a magasrangú, nyilvános állású, személyeknek, akik hivataluknál fogva nem igen vehetnek részt a nyilvános rendi összejöveteleken, megengedte az elszigetelt életet. Ezeket «izolált», magános harmadik-rendi tagoknak nevezük. (Pl. államfő, király, püspök, művész stb.) Ugyanazokkal a jogokkal, engedményekkel, kiváltságokkal, búcsúkkal, élhetnek és élnek, mint a nyilvános harmadikrendiek. A magános harmadikrendiek bármikor nyilvános (rendes) tagokká lehetnek, anélkül, hogy valami új kötelezettségnek kellene eleget tenniök. (Pl. nyilvános újoncév, fogadalom stb.)³

Abban azonban megegyeznek, hogy mindkettőnek a nevét beírják a Harmadik Rend hivatalos törzskönyvébe.

A Harmadik Rend élete az Első Rend vezetésére van bízva. Az Első Rend előljárói a Harmadik Rend előljárói is.

I. Mivel a Harmadik Rend az Egyháztól jóváhagyott rend, a legfőbb hatalmat itt is a szerzetesek kongregációja gyakorolja. Ennek teljes és egyetemes hatalma van a Rend fölött minden tekintetben.

II. Egyetemes hatalma, illetve joga van az általános rendfőnöknek (Ferencrend Generálisának) is. A rendfőnök hatalma abban áll, hogy az egész világon felvehet nyilvános (rendes) és magános (izolált) tagokat. De teljes és egyetemes hatalma van a megbízatás körül is. Kinevezhet rendi igazgatókat, alapíthat rendi községeket, stb.

III. Mi a tartományfőnök hatalma? Azt kell mondanunk: ugyanaz, mint az egyetemes rendfőnöké, de csak tartományának területén belül. (Igy a Kapisztrán Provincia tartományfőnökének joga és hatalma van a Kapisztrán Provincia területén belül nyilvános (rendes), magános (izolált) tagokat felvenni.) De nem csak felvenni, hanem megbízatásokat is adni más szerzetesrendeknek és világi papoknak. Teljes a jogköre a harmadik-rendi igazgatók kinevezésében is.

IV. Mi a helyi előljárónak (guardian, praesidens) és a harmadikrendi igazgatónak a joga? (ha az előljárón kívül más valaki a rendi igazgató ugyanabban a házban).

A Kódex előtt az volt a szokás sok tekintélyes szerző szerint (Mileta, Stein, Eugen d'Oisy) a harmadikrendi igazgató, ha egyszer nem volt hivatalos helyi előljáró, nem volt teljes jogköre és hatalma, hanem csak azt illetőleg, amire külön megbízatást kapott.

Ma azonban a 703. kánon 2. §-a értelmében és e tekintetben igen nagy tekintélyre, P. Matteo da Coronata-ra támaszkodva, bátran mondhatjuk, hogy a harmadikrendi igazgató, ha nem is hivatalos helyi előljáró, a tartományfőnöktől kapott kinevezéssel ugyanaz a hatalma és joga, mint a helyi előljárónak.⁴

A helyi előljáró hatalma saját területén (a kolostor kollektív területén) teljes. Felvehet nyilvános és magános tagokat. Rendi községeket alapíthat stb.

Ezekből tisztán láthatjuk, hogy az első-rendi előljárónak saját hatáskörén belül rendelkező hatalma van.

* * *

Ki rendelkezik átruházott hatalommal? (potestas delegata) Röviden azt mondhatjuk: akit az illetékes rendi előljáró megbízott. De az a nehézség, kit bízhat meg a rendi előljáró?

A 145. kánon 1 §-a értelmében igazgató csak az lehet, aki szigorú értelemben vett (stricto sensu) egyházi rendet, hivatalt visel. Nem lehet világi ember, mégha oly buzgó katolikus is.⁵

Mire kaphat megbízatást egy más szerzetesrendi vagy világi pap? Azzal, hogy valakit harmadikrendi igazgatóvá neveztek ki csak arra kapott hatalmat, hogy a harmadikrendi község területén belül vehessen föl tagokat. Hogy magános harmadikrendieket is fölvehessen, arra külön megbízatás szükséges. Még arra is kaphat megbízatást a tartományfőnöktől, hogy más papokat is megbízzon.

Még egy nehézség. Vajjon a harmadikrendi igazgató megtarthatja-e hatalmát, ha más rendi község területére helyezték át?

A Kódex értelmében: ha a rendi községben nincs rendi igazgató (onnan is elhelyezték) az áthelyezéssel a hivatal ugyanolyan jogkörű marad. Legyen az előljáró világi vagy szerzetespap; ha csak a tartományfőnök másképen nem rendelkezik.

* * *

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a harmadikrendi község világi előljáróinak hatalmát sem (discretus). Mert egy tag fölvételehez rendiközség tanácsának hozzájárulása is szükséges. A magános tag felvételéhez nem kell a rendi község tanácsának hozzájárulása.

A harmadikrendi község tanácsának csak akkor van joga és beleszólása a tagok felvételében, ha a harmadikrendi község, amelyhez a tanács tartozik a 686. kánon 3 §-a értelmében a püspöktől jóváhagyott rendi község (megszervezett). Máskülönben nem.⁶

A püspöktől jóváhagyott (megszervezett) rendi község az, amelyben a rendi község tanácsának joga és hatalma van a rendi község ügyeiben. (Ilyen rendi község tartományunkban csak egy van: mohácsi). Hogy melyik az előnyösebb? Az már nem tartozik a kérdés megoldásához.

* * *

Amikor ennek a fontos jogi kérdésnek tisztázását vettük célul, meg akartuk mutatni a jogi kérdésekben való tájékozottság nagy fontosságát a lelkipásztorok szempontjából a Harmadik Rend területén. Mindaddig, míg jogilag megfelelő tudással nem rendelkezünk, nem tudjuk a Harmadik Rend szellemét igazán megérteni és megszeretni. Ez pedig az oly fontos történeti szerepre szánt Harmadik Rend magyarországi alakulatának halála.

Fr. Géza.

¹ V. ö. P. Bello M. L. -P. Dám. I.: Sz. F. Harmadik Rendjéről 27. l.

² Coronata: 147. l.

³ V. ö. Coronata: 35-49. l.

⁴ Coronata: 149. l.

⁵ Coronata: 149. l.

⁶ Coronata: 149. l.

FORRÁSMUNKÁK:

Coronata: La legislazione Canonica del Terz' Ordine Franciscano.

Werns-Vidal: De Religiosis.

Mocchegiani: Juris prudentia ecclesiastica.

P. Majsai--P. Dr. Dám: Vezérkönyv. (6. k.)

Bello Maria Lenárt P. Dám: Szent Ferenc Harmadik Rendjéről.

Hivatásom a mérlegen.

Eltünődöm az idők járásán. Arcokat keresek a múltban. Kis fiúkat látok. Velük együtt indultam én is. Tizennégy- tizenöt éve már. — Most új világ fog körül. Csak ketten vagyunk, ukik együtt indultunk. Csak ketten értünk el a cél elé.

Miért? Miért, sír belém a kérdés. Én megmaradtam a másik meg elment. Ki felel értük? Ki segített engem idáig? Ki ad számot mindezekről? A szüleim, régi nevelőim, mestereim? A társaim talán? vagy én, magam is felelős vagyok? Avagy szerencsés adottságokon múlik csak a dolog?

Mert az én pályám csendesen ível, azoké már nyugtára lért. Elkallódtak. Miért? Miért?

Talán erős voltam? Nem. Néha tagbaszakadt, erős fiúk búcsúztak tőlünk. De láttam satnyuló, hervadó éltűeket is elkanyarodni tőlünk. Ez nem dönthet. Noha sokat jelent. Olyan szép a papnál a sudár tartás, a ruganyos járás. A jólnevelt. sima modor, a kellemes beszéd megnyerőbb, kedvesebb a nemtörődöm zárkózottságnál. — Igaz ez nem minden.

Nem. Nem testi adottság, nem kellem. Sem modor, sem megjelenés. Mi a döntő hát. Talán a fogyatékoságon, hibán, gyengeségen túlpattanó akarat? Lehet. — Kapisztrán Szent János fátklyával égette magát, mert vére olykor forrásba jött. — A mindennap folyásában mindnyájan érezzük, hogy valamenynyien küzdünk. Ki nyelvvel, ki testében, ki gondolatban. — Akarat. A lankadásban ez vezet. Mulasztásban, bűnben, vergődésben egy mindig megmarad a papban: azértis, mégis akarom, akarnom kell. Szép az akaratérő — a szenvedésben meglassult mérséklet. De ez tán jellemösszetevő? A hivatás eldöntésére nem elég alap.

Nem. Nem. Hullnak vissza... Köddé halványulnak előttem a régi arcok. Felejttem őket. Miért?

Évekkel ezelőtt régi pajtásommal, barátommal találkoztam. Bandi. Bandi -- de régen láttalak — lelkendeztem én. Ő egy-

kedvűen nézett. Én figyeltem. Figyeltem, kerestem a régi gyerekek-arcot. Azonban lassan megzavart valami. Kicsiség: egy keserű, fanyar vonás az ajak szögletén. A magyarázatát később tudtam meg.

Tehát valami ilyesmi. A kirívó ellentét. A hasadás.

Elöttem van a Szentírás szava: sokan vannak a hivatottak, de kevesen a választottak. Ime a végső láncszem. A sok gyerek-indulás kátyuja itt található.

Egyszer megdőbbsent a gyerek. Valami megmozdult benne. Az Ur csókját idegen zsibongás zsibbasztotta el. Az első hívás szavát idegen lehetőségek hallgattatták el. A gyermekben megszólalt az első «talán». «Ugyis», jobb, ha» mondogatta féltéken magában. És nem vette észre az éretlen gyerek-ész, hogy már meg is hasadt benne a hivatás áldott köntöse. A virág megtépve kóró. Az élet átvágvá holt. A megtagadott hivatás sebé behegged. De megmarad mégis: sajgó, fájó forradásnak, földrevert, hangtalan Istenhez kiáltásnak.

Ez elég? — Kifelé elég. De befelé nem.

Hány sorsot fűzött össze körünkben, a klerikátusban az Ur. Egyik alulról jött, sárpadtós vityillóból, — a másik úrfi volt. Most mégis egy a sorsunk, elválaszthatatlan az életünk. — Elnézem, ha egyre lendül közös akarásunk... Elnézem, ha közösen imádkozunk. Arcél és vonás, lélek és akarás más mind, de mégis egy. — Ilyenkor mindig a tizenkettő szemináriumára gondolok. Így gyúlt fel a tekintetük lángja az apostoloknak is. Így dobták magukat oda a munkának. Az Ur pedig vigyázott rájuk... És imádkozott.

Ezért vagyunk itt, ezért vagyunk együtt, mert választottak vagyunk. A hivatás csendes békéjére, összhangjára kegyelem kupola borul. A régi hívás kegyelme beérik. Kiteljesül bennünk. Miért? Mert az Ur egyszer homlokon csókolta mindnyájunkat. Miért? Mert sok-sok áhítatos lélek imádkozott értünk. Egyszer azt mondotta valaki: imádság nélkül nincs kiválasztottság. Szent Monika példájával igazat adok neki.

... megint arcok közelítenek felém. Az ismerősök, a hétköznapiak: társaim, testvéreim. A csend ölén szemébe nézek mindegyiknek. Régi emlékeim fölél, im új színesül. Már nem metsz belém fájón a miért. Fiatalos, mértéklő, szellemet, képességet fürkésző figyelmemet megpihentetem. Elégedetlen, túlratóró vágyamat megcsendesítem. Nem okozok senkit. Nem kutatok tovább. Megállj! — mondom magamnak. Döbbenj fel! Te vagy! Élsz! Haladsz! Összhanba simuló életedre lassankint teljes kegyelem kupola borul.

Megállok. Hálásan az Ur kegyelmes hívására gondolok... Megállok, csendben, boldogan nagy áldást rebegek: minden értem imára nyíló ajakért!

Fr. Semjén.

A Szentlélek és a megtestesülés.

Az isteni hozzánkereszkedésnek több szempontja kínálkozik hálás tárgykörül az istenfiúságra emelt ember számára. Szándékunk most az, hogy Istenhez legközelebbi vonatkozásában nézzük a megtestesülést, vagyis behatóbban vizsgáljuk a harmadik isteni személynek «gyümölcsoltó» működését.

A: Induljunk el Názáretből; vagyis állapítsuk meg: miben áll az «incarnatio», a megtestesülés titka?

B: Szent János evangéliuma röviden így fejezi ki: «az Ige testté lőn.» (1, 14) Ez a megtestesülésnek hozzánk legközelebb álló ténye. Ha a szó alakját boncoljuk, rögtön látjuk, hogy ez az ige: «megtestesülni»: szenvedő alak. Van tehát eredeti gyöke: ez pedig a «meglesteríteni» szó. Vagyis a titok két kérdésre bontható: «quis incarnare et quis incarnari?» Ki testesít és ki testesül? Ktől ered a megtestesítés, mint működés és kinek tulajdonítjuk a megtestesülést, az eredményt.

A: A szentírás nyomán tudjuk, hogy ez utóbbi a második isteni személyben történt. Az elsőre vonatkozólag pedig haladjunk így Isten felé: hogyan cselekszik Isten?

B: Kettős irányban: befelé és kifelé. Ez utóbbihoz tartozik többek között a teremtés, a megváltás s maga a megtestesülés illetve megtestesítés is. Minthogy ilyen külső tevékenységek maguk nem személyalkotók, hanem mindig lényegiek —

A: — ezért Szent Ágoston közvetlenül szükségszerűnek mondja itt a teljes Szentháromság működését: «mert ha egy a Szentháromság lényege, egynek kell mondanunk tevékenységét is.¹

B: Tehát a végtelen hatalmú Isten nemcsak őselve, alapja, hanem hatóoka is.

A: Hogyan osztjuk föl a hatóokokat?

B: Legelőször két nagy csoportba: általános és sajátos értelemben. Ez többiek lehetnek: elsődlegesek vagy másodlagosak. Az elsődleges fajok (visszafelé haladva): rendezői ok: amikor csak az akadályokat hivatott elsimítani; — eszközei: itt már erejét is beleárasztja a tőle még mindig távolabb álló oksorozatba, s végül, illetve legelsőbbet: uralkodó, legfőbb okként szerepel: ha minden más okot megelőzően legteljesebben fejti ki hatását. — Illett tehát, hogy az elgondolásban és értékben legelső, legfőbb műnek Isten legyen sajátos, elsődleges, sőt legfőbb hatóoka.²

A: Kérdem már most: ebben az isteni hatásban mit tulajdonítunk az Atyának?

B: A tevékenység első mozzanata mindig az elhatározás. Ha az első személy a Szentháromság belső életének forrása, akkor az elhatározás, mint legelsőbb tevékenység szükségképpen őt illeti.

A: A végtelen elhatározó tehát az *Atya*. Nézzük a követ-

kező mozzanatot, a változást. Ki okozta a változást? Vagyis: ki a változó?

B: A főtebb idézett szent szövegből világos: a *Fiat*-Isten.

A: A fölvetel módja és körülménye pedig kurzusunk további dolgozatainak bőséges tárgyköre lesz. — Föladatunk sokkal hálásabbnak ígérkezik tehát, ha a minden napi hitvallást boncolgatjuk: ... fogantaték Szentlélektől. Hogyan induljunk el tehát?

B: Első tapogatózásunk a szentháromsági eredések mélyére hatol. Így megtudjuk, hogy a Szentlélek: lehellet. S mint ilyen, az életet közli, vagyis cselekszik. Akaratból lép elő. Az akarat pedig meghalna, ha nem tudna cselekedni: mégpedig szeretetből. Vajjon találhatott volna-e végtelen Szeretet méltóbb tárgyat, mint: — Duns Scotus lánglelkével szólva — a végtelen dicsőségre és boldogságra hívott istengyermeket, a mennyország egy darabkáját magábarejtő embert?

A: Valóban, ilyen végtelen kincsért érdemes volt végtelen cselekvő hatalmát teljes határnélküliségében kibontania.

B: A szeretet működése örökös adásban nyilvánul meg. Legyen bár a legcsekélyebb megmozdulásra is alkalma, rögtön ajándékkal kedveskedik. A végtelen Elhatározóhoz legméltóbb ajándéknak is végtelennek kell lennie.

A: Ez meg is történt, amikor öröktől fogva eleve elhatározta az Atya, hogy egyszülött Fiát adja. Ez az ajándék az összemberiség javát szolgálja, tehát külső kegyelem. Úgy gondolom, hogy kisebb értékű volna, mint az egyes embernek juttatott belső kegyelem...

A: De a szentírás a Magasságbelinek erejéről vagyis az Atya mindenhatóságáról beszél. Hol említi a harmadik személy cselekvő hatását?

B: Goffridus szerzetes szavaival felelek: — Nem kell itt külön két személyre gondolnunk sem pedig az első személy egyik tulajdonságára. Mert a magasságbeli és az erő egy személyre vonatkozik: a Szentlélekre.³ Olvasd el, mit **mondott** az Úr Jézus mennybemenetele előtt?

A: Maradjatok a városban, míg fel nem öltöztök erővel a magasból. (Luk. 24, 49.) Valóban, a litániában is azt mondjuk: Jézus Szíve, a Szentlélektől *képzett*, tehát cselekvőleg alakított Szív. A cselekvés pedig föllételez valamilyen erőt. Itt földi erő vajmi csekély lett volna! Megfelelőbb, értékesebb — tehát isteni erőnek kellett működnie.

B: Ez az isteni erő pedig maga a személyes Isten. A Szentlélek tehát az idők teljében valóságos emberéleletet valósított meg, nem csupán valami égi, szellemi tüneményt.

A: De működése kétségtelenül szentebb és tisztább volt, mint a földi emberé. Mert a természetfölötti erő mindig magasabban cselekszik, mint a férfi a természeti erők segítségével.

B: Könnyű így elmondani. Hallgasd csak, mit felel erre Aranyszájú Szent János: Ha nem vagyunk képesek még a ter-

mérszél működését sem teljesen megérteni, akkor hogyan tudnók felfogni a Szentlélek csodálatos alkotóerejét?»⁴ Cselekvő hatalma kétségtelen, — de a közelebbi tevékenységet sokféleképpen magyarázzák, Vannak, akik a tereméstörténetre utalnak: «Isten Lelke lebegett a vizek fölött» és hangsúlyozzák termékenységet adó erejét. Míg mások a zsolttáros nyomán: «emitte Spiritum tuum et creabuntur», inkább az élet adományozását tulajdonítják neki.

A: Viszont Damaszkuszi Szent János szavaival: alapító és rendező erő, mégpedig Maastricht elgondolásában a következő fokozatos működést valósította meg: 1. megalkotott, különválasztott egy sejtet a szűzi alapon; 2. eleve megőrizte minden bűnszennytől; 3. lassan kiképezte belőle a testi alakot; 4. egyesítette vele a halhatatlan lelket; 5. s végül egybeforrasztotta az isteni lényeggel az emberi természetet, hogy soha el ne váljék tőle.⁵

B: Tehát, hasonlattal: mint isteni Kéz működött a megtestesítéskor. A: Ezért nevezik már a görög atyák az Atya-Isten jobbjának, vagyis a végtelen elhatározó akarat cselekvő megvalósítójának.

B: A görög hagyományt így fűzi tovább Duns Scotus: «beölti, behelyettesíti az Atya okságelvét.»⁶

A: Nem kisebbíli ezzel a Szentlelket? Szinte pusztán eszköz jellegű küldöncnek tűnik így.

B: De csak akkor, ha nem folytatjuk a gyönyörű gondolatmenetet Doktorunk saját szavaival; halljuk tehát: Helyettesíti, mégpedig a legfölségesebb módon: saját lényének legtökéletesebb jellemzőjével. Ki a Szentlélek? Isten. Isten pedig a legjellemzőbben: végtelen erővel cselekszik. Tehát a végtelen erő nem pusztán pótlék, nem hézagöltő, *hanem oksági behelyettesítő*. Hiszen az Atya nem helyettesíthet, mert ő maga határozta el. A Fiú sem, mert a megtestesítő akarat tárgya. Az isteni akaratot tehát nyilvánvalóvá, kézzelfoghatóvá az teszi, akinek ez sajátos működése. Vagyis a Szentlélek.

A: Így hajlíltotta össze tehát a harmadik isteni személy a természetes és természetfölötti rendet Krisztusban. Természetfölöttiségét igazolja, hogy *szent* ez a Lélek. Mert akit Jézus törzsébe oltott, maga a szentség. Titokzatos működését jelképezi a lényességgel beárnyékoló felhő. Galamb, aki isteni szeretetesókjával hozza a szentpáli Zsengét. Keresztelő Szent János szavaival: hozza Isten Bárányát az Isten Békéje. — Folytathatók a szebbnél-szebb hasonlatokat, a szentatyák és írók diadalmas énekét, a zsolozsma gyönyörű szeretetdalaikat gazdag változatban.⁷ De tovább nem juthatunk. Csak a krisztusi Szóttésnek fonákját, a szálak színes csomóvégeit látjuk.

B: Igazad van: a teljes képben csak akkor gyönyörködhetnők, ha ajándékkul kapnók a közvetlen istenszemlélet adományát. De még így is csodálhatjuk a Szentháromság bensőséges életét: bár külön tulajdonítjuk az egyik személynek az elhatározást, a másoknak a változást, ismét külön személy a

változtató. Még sincsen ellentét közöttük. Mert működésüket nem a szükségszerűség kényszere szorítja egybe, hanem összehangolja a szerető akarat királyi szabadsága. A végtelen isteni személyek tökéletes példát mutattak nekünk arra, hogyan lehet irigység, önzés hiúság kizárásával többnek is együttműködni egyszerre és eredményesen. Akarta az Atya, hogy egyszülött Fia által teremtsen, és a Fiú úgy akarta, hogy a Szentlélek révén valósítsa meg a megtestesülést.

Ezt a gyönyörű összhangot kiáltja az evangélista a széthulló emberiségnek: «Ugy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta» — a Szentlélek által, aki az Isten Szíve.

A: Ám a megváltás elsődleges hatóoka a teljes Szentháromság —

B: — sajátos *személyi* meghatározásban:

A: a Fiú-Istennek emberré levését az Atyaistennek irántunk öröktől fogva lángoló *végtelen személyes Szeretete* valósította meg.

Fr. Béda.

¹ Dictionaire, 7. köt. (1509.)

² Frassen, 7. köt. art. 3, sect. 1. Qu. 1. (234.)

³ P.L. 157. köt. (col: 244 Sermo 3.) In Nativitate Dni.

⁴ P. Gr. 57. köt. (col: 41) In Matth. hom. 4.

⁵ Maastricht, 1. köt., 5. könyv. 10. fej. (199.)

⁶ Ox. 1, d. 5, qu. 2, n. 12.

⁷ V. ö. Aug. 22: Matutinum. Hymn. (2v.), u. o. Vesp. Hymn. (2v.)

Életem...

**Nagy sűrű, köd pihent a tájon...
És jött egy láng, és jött egy álom.
Az ősz „Legyen“ hangzott a ködben.
S én — lettem.**

**Künn a tél ébred: nagy fehér hajnal.
Benn — hív az oltár meleg Vigasszal...
Lelkemben Krisztus-arc ragyog!
S ilyenkor érzem, hogy: vagyok.**

**Akkor ismét köd ül majd a tájon.
Ám a ködön túl... valahol távol:
Föltűnnek az örök hegyek.
Én elindulok
S elmegyek.**

Fr. Kornél.

A Harmadik Rend eredete és első fellendülése.

A magyar Harmadik Rend nem régen megalkotott egysége új feladatot tűz elénk, franciskánusok elé: terjeszteni Szent Ferenc Atyánk Harmadik Rendjét. Sajnos sokan idegenkednek a gondolattól és nem dolgoznak ezen a fontos, alig eléggé hangsúlyozható kötelességünkön. Ellenkezésük meggyőzésére szólaltassuk meg a századok hángját. Harmadik Rend hét évszázada szinte árasztja felénk az őszinte, bensőséges katolikus élet példáit, mutatja egy erkölcsi testület elpusztíthatatlan lét- és hatóerejét, mutatja az igazi Akció Katolikát.

Hasonlítsuk össze a múltat a jelennel. — A Harmadik Rend múltjára büszkék lehetünk és ha a jelen nem látszik oly biztatónak, segítsünk rajta, minden tőlünk függ.

* * *

A középkort hátrán nevezhetjük a végletek korának. Valóban sohasem volt olyan kiáltó ellentét az emberek és a társadalmi osztályok között, mint ebben a korban. A keresztény misztika csodás példáival szemben durva valóságként ott áll a kor minden bűne, lévelgyése.

Az egyháziak, nemesek, a gazdag polgárok élete egyaránt színes, gyönyörvadászó. Soha nem volt annyira általános a simónia, investitúra és a megvesztegetés. Város város ellen, család család ellen, testvér testvér ellen vív élet-halál harcot. Ez alatt a léha, vért és aranyat habzsoló felszínes életforma alatt ott sustorog a feudális világ gyümölcse az elnyomott, kiszarott, koldussá lett ezrek gyűlölete a gazdagok iránt. Lyonban Waldis Péter gondolatszabadságot, eszményi egységet hirdet, de Antikrisztusnak nevezi a pápát. Albiban megalakul a «Chiesa Albigense» — a maga szörnyű gyűlölködő eretnek tanaival. A nép ész nélkül csatlakozik hozzájuk, hiszen nincsen veszíteni valója.

És felhangzik a vád: «Csak mi alkotjuk Krisztus igazi egyházát, mert csak mi haladunk Krisztus és az apostolok nyomdokain; csak mi szeretjük igazán az apostoli életet, mi nem keressük ezen világ dolgait, nincsenek házaink, mezőink, sem más vagyonunk, mint ahogy Krisztusnak sem volt és aki tanítványaitól is eltiltotta a vagyont. Ti ellenben házat ház után szereztek és csak világi életet éltek. Még azok is, akiket tökéletesnek tartotok magatok között, a szerzetesek és a rendi pápák mindezeknek birtokában vannak, bár azt mondják nem magánbirtok, hanem közös. Nos pauperes Christi instabiles — és itt öntudatosan ütött mellére minden waldi és albi eretnek — mi városból városba járunk, mint a bárányok a farkasok között és túrjuk az üldözést.¹

Az egyesült egyházi és világi hatalom elfojtja ugyan a waldens és albigens mozgalmak örültségét, esztelen, eretnek-túlzását, de nem a nép fel-felsíró vágyát a krisztusi életformák után.

Az Egyház világi hatalma sohasem volt oly nagy, mint most. VII. Gergely, III. Ince ül a trónon, és ez a trón hirdeti egyedül az állandóságot. Körülötte dinasztiák tűnnek el, újak vetődnek fel, de a «patrimonium Petri» szilárdan áll. A kereszténységből nem veszett ki az áldozatkészség szelleme, — és ez a jobb jövő záloga — hanem egymásutáni próbálkozásokkal akarja a három nagy monotheista ütközőpontjában álló Szentföldet a kereszténység számára állandósítani.

Szent Bernát édes-lüzes, kellemesen vonzó, hatalmas buzdító beszéde feltűzti a keresztet Francia- és Németország könynyűvérű, de lelkesednitudó lovagságával. Amiens-i Péter Itáliát, Lombardiát, Provencet küldi Keletre. A pápai bullák megindítják Anglia és a magas Észak országainak vitéz hadi-népét. Keletre indul az osztrák hercegség és a magyar királyság színe-java. — A fárasztó ezer veszéllyel telt út, a nap heve, megtermik a katolikus áldozatos-szellem örök-szép eposzát, a keresztes hadjáratokat.

A buzdító szónoklatok hatása azonban nemcsak a Keletre vonuló százezrekben látszik meg, hanem bő termést hoz az otthonmaradottak lelkében is. — A szónokok, hogy hallgatóságukat megnyerjék, a szenvedő Jézus életét rajzolták meg szívbemarkoló színekkel. A tömeg felkorbácsolt szenvedélyében odáig ment, hogy Jézus életét nemcsak magára kezdte alkalmazni, hanem tükrénél élesen kezdte bírálgatni az egyházi és állami élet sokoldalú hanyatlását.²

Ez az ébredező keresztény lelkiismeret hangja, elnémítani ezt már semmi nem képes. — Vallásos társulatok gombamódra szaporodnak. A Milites Christi társulat harcol az eretnekségek ellen. A Humiliátusok gazdasági eszközökkel harcolnak, telítve pesszimiztikus szellemmel. — Isten országáért. Ezek a társulatok egy-egy cél érdekében alakultak. De hol van az az egységes, minden életmegnyilvánulást átható, krisztusi életre-sarkaló társulat, mely megoldhatná a kor problémáit?³

A két nagy kolduló rend óriási fellendülésének kedvezett a kor. Az apostoli szegénység eszméje, világból kiüldözött jegyese, hű követőt és szerelmezt talál az assiszi posztókereskedő fiában. Pár év telik el és az utakat, tereket, templomok szószékeit Assiszi Bűnbánó Férfiak lepik el. A nép nem tud ellentállni nekik. Ez az, amit kerestek, ez az, amit kívántak.

Ferenc azáltal, hogy a szegények közé lépett, az emberiség legmegvetettebb és legelterjedtebb osztályának becsületet szerzett. Megnyugtatta a leginkább nélkülöző osztályok elkeseredését, kiengesztelte őket a gazdagokkal, kiket nem irigyeltek többé. Lecsillapította a vagyontalanok ősrégi harcát a vagyonosok ellen és újból megerősítette a keresztény állam ernyedő kötelékeit. Nem található mélyebb államúvészet, mint ezen — állítólagos — örüllé és bizonyára igaza volt, amikor előre megmondotta, hogy nagy fejedelem lesz, mert míg Plátó alig ötven családot tudott összehozni, midőn eszményi köztársaságát akarta megvalósítani, addig Isten Szolgájának tizenegy év múltán már

5000 híve volt, akik őt követve hóstettekkel és harcokkal teljes életet éltek.» — írja Ozanam.⁴

Mi ez az 5000 ember és mi a «Pauperes inclusae»-k szentdamjánói serege. A világ is részt követel a szegényélet áldásai-ból. Ferenc egyszerű beszéde megnyitja a szíveket, s hatása egyszerűsége mellett is egyetemes és megrázó. Mindenki nem léphet be a Kisebbek Rendjébe, a szegénység szentklárai erődjé sem fogadhat be minden krisztusi életre törekvő nőt. Sokan bánják, hogy házasságra léptek, hogy gyermeket szültek, sokan szélbontják a már megkötött házasságukat, hogy a férj a Kisebb Testvérek rendjében, a feleség a Szegény Urnők Rendjében szolgáljon Istennek. Sokan Ferenc bűnbánatra indító szavaira házasságukat József-házasságra változtatják vagy illet kötnek. A feleség a férjjel, a férj a feleséggel versenyezve művelik a tisztaság erényét és a vezeklő, önmegtagadó életet.⁵ Ezek Ferencet ostromolják, hogy adjon életszabályt nekik, mert elgondolásai szerint akarnak élni a világban. — Ferenc, aki a béke aranyhídját építette meg a duskálók és a nyomorgók között, művét meg akarja erősíteni, fenn akarja tartani.

A sok társulat és azok gyér eredményű munkája elvette kedvét attól, hogy társulatot alapítson és így azok számát szaporítsa. A Kisebb Testvérek szellemét úgy akarta kiárasztani a világra, mint azt sokkal szűkebb körben a XI. század néhány bencés kongregációja és a XII. század premontrei kanonokjai tették.⁶ E rendek monasztikus volta azonban akadályozta a konfraternitásoknak széleskörű elterjedtségét. Ezért nem csatolja Szent Ferenc sem később a Harmadik Rendet az első Rendhez, nehogy az első Rend elterjedtségének hiánya a Harmadik Rend hasonló hiányát eredményezze.

Itt azonban meg kell állnunk. Vajjon önálló volt-e Szent Ferenc gondolata, hogy a világiakat belekapcsolja az önmegszentelődés rendszeres munkájába, vagy pedig csak élesszemű észrevétele és ügyes kihasználása a más rendekben már megindult mozgalmaknak? A Ferencrenddel foglalkozó tudósok egész sereg fellevéssel vitatják a Harmadik Rend eredetét. Különösen éles a vita a következő pontok körül:⁷

1. Ki alapította a Harmadik Rendet?
2. Mikor?
3. Hol?
4. Ki adta a rendszabályt a Harmadik Rendnek?

Nem lesz talán felesleges néhányat vizsgálat tárgyává tenni.

Sajnos a Harmadik Rend irodalma csak a XV. században kezdődik, amikor is a Harmadik Rend jogi rendezése megkívánata, hogy eredetét felkutassák. A jogászok nagy része kétségbevonta a Harmadik Rend rendi jellegét, mivel nem értették meg a kolostori rendek és a világi rend közötti átmeneti különbséget. A Harmadik Rend jogait és kiváltságait védi *Kapisztrán Szent János*, híres rendi jogász a «Defensorium Tertii Ordinis beati Francisci» című művében. Ő a Harmadik Rend alapítását Szent Ferencre vezeti vissza és bizonyítékul felhossa

a Szentről mondott ősi zsolozsma szövegrészét: «Tres ordines hic ordinat», majd Szent Bonaventúra adataira is hivatkozik.

Firenzei Marián, a történetkritikus szemével nézi a Harmadik Rend eredetét. Munkájának főérdeme az, hogy feltétlen régi forrásokat dolgozott fel. A szabály megalkotásánál jelentékeny szerepet tulajdonít Hugolin bíborosnak. Az alapítás éve szerinte 1220 vagy 21, keletkezési helye Firenze, ami lehet nála hazafias buzgóság is. Mindamellett megemlíti Cannarát és Poggiobonsit is. Arra is utal, hogy IV. Miklós a szabályokat átalakította és megcáfolja azt a feltevést, ami még a Ferenc-rendben is elterjedt, t. i. hogy a Harmadik Rendet nem a szeráfi Atya alapította.

A későbbi írók nem tartják fontosnak, hogy írt-e Szent Ferenc rendszabályt, vagy nem. Sőt némelyek egyenesen megengedik azt a feltevést, hogy nem írt.

Wadding részletesen foglalkozik műveiben a Harmadik Rend eredetével. Alapítónak és rendszabálytadóknak Szent Ferencet tartja. A keletkezési helyről szóló nehézségeket — úgy oldja meg, hogy Szent Ferenc több helyen, így Firenzében, Cannarában is megígérte a Harmadik Rend alapítását, sőt Szent Luchesiushoz Poggiobonsiban szóbeli szabályt is adott. *Wadding* tekintélyére támaszkodva a későbbi írók, így *Dominicus de Gubernatis* (1685) már úgy írnak, mintha a Harmadik Rend eredete sohasem lett volna vitás.

Névtelen domonkosrendi ebben az időben azt állítja, hogy a ferences Harmadik Rend a domonkos harmadik rend utánzata. *Sbaralea* ferences ezt a képtelen állítást megcáfolja. *Munio de Zamora* (1285-1291) domonkosrendi generális rendszabálya, melyet a domonkos harmadikrendieknek írt, sokkal későbbi, mint a III. Honoriusztól és IX. Gergely pápák által kiadott megerősítő bullák. Tehát a domonkos harmadik rend elismerése jóval a ferences Harmadik Rend elismerése után történt.

A *Bollandisták* általában *Wadding* véleményét tartják irányadónak. *Suyskens* elfogadja alapítónak és rendszabályadóknak Szent Ferencet, mint amelyben mindnyájan egyetértettek. Az alapítás évének kérdését nyitva hagyja. Helyéül Cannarát jelöli meg, mint ahol a mozgalom megindult, Firenzét, ahol renddé fejlődik, s végül Poggiobonsit, ahol kiegészül és ahol először vezetik be a rendi ruházatot.

Karl Müller szerint a bűnbánó testvérületek eredetileg idegen behatás nélkül keletkeztek és csak jóval később csatlakoztak valamelyik szerzetesrendhez. A Harmadik Rend szabályzatában a különböző testvérületek ferences alapon való összefogását látja.

Müller kutatásai és feltevései alapján halad *Sabatier* is, de egészen más eredményekre jut. Szerinte Ferenc igazi élet-eszménye akar megvalósulni a Harmadik Rendben. Nem akart ugyanis rendet alapítani, hanem egy olyan egyetemes jellegű társaság szervezését tervezte, mely minden megkülönböztetés

nélkül magába fogadott volna férfiakat és nőket, egyháziakat és világiakat, szóval mindenkit, aki az általa célul kitűzött evangéliumi eszmény megvalósítására nyomdokaiba óhajtott lépni. És csak jóval később törődött bele a hivatalos Egyház nyomására egységesnek szánt műve három részre tagolásába. A minden ember befogadására szánt «Ordo de Poenitentia» külső nyomásra kivetkőzik eredeti jellegéből, az első és második rend régi értelemben vett szerzetté alakul át és csak az u. n. Harmadik Rend ápolja tovább a szent Patriarka torzóvá csonkított gondolatát.⁸ — Ez a vélekedés rágalomszámba megy a *Vir catholicus et totus apostolicussal* szemben. A ferences élet-eszmény szerves fejlődése hozta létre a három rendet. Igazolta és igazolják ezt a tudományos vizsgálatok úgy, hogy maga Sabatier is engedett merev álláspontjából és közeledett ellenlábasai mérsékelt felfogásához⁹

Mandonnet domonkosrendi szerzetes lényegében elfogadta és továbbvezette Sabatier elgondolásait. Nem vonja kétségbe az Ordo de Poenitentia ferences eredetét, de az 1221-ben történt alapítást tagadja, mert szerinte a Harmadik Rend kezdetől fogva megvolt. Bizonyítja ezt az állítását azzal, hogy a legrégibb források épen e miatt nem írnak évszámot. *Mandonnet* maga is észrevette tévedését. Az 1209-ben a szóbelileg az első rend számára megerősített *Regula* így kezdődik: «*Regula et vita istorum fratrum haec est, scilicet vivere in oboedientia et in castitate (et sine proprio)*». Ez semmiképpen sem vonatkozhat házaseletet élő férfiak és nők számára. *Mandonnet* kibúvót keres és a nehézséget úgy akarja megoldani, hogy szerinte ez az előírás csak a szerzet törzsét képező tagokra, Szent Ferencre és társaira vonatkozott. Birálói épen ezt a szükségtelen történetesavarást vetik szemére, mellyel a történelm lényeit, önmagától készített keretbe akarja jól-rosszul beleszorítani. Fejlegtetései mindazonáltal figyelemreméltóak.

Döntő fordulatot idézett elő a Harmadik Rend eredetének kutatásában az u. n. capestránói-lelet. Sabatier 1901-ben a Capestránói kolostorban talált egy 1228-ból, tehát a Harmadik Rend alapítása után hét évvel készült *Regulát*. Az értékes leletet többen boncolgatták és magyarázták.

Már most mit tartalmaz ez a *Regula*? — A bűnbánó testvéreknek mindjárt belépésük alkalmával meg kellett ígérniök, hogy minden igaztalan szerzett vagyont, birtokot, vagy jószágot visszaadnak (X. 5.). Hátralékos fizetési kötelezettségüknek becsületesen eleget tesznek. Haragosaikkal kibékülnek, viszatartott tizedtartozásaikat kiegyenlítik (X. 6.). Senki ellen fegyvert nem fognak (VI. 3.). A pápa által megengedett esetek kivételével soha esküt nem tesznek (VI. 5.), s örököseik civódásának megelőzésére idejében végrendelkeznek. Általában úgy kell berendezniök életüket, hogy azonnal meglássék az, hogy bár a világban élnek, mégsem e világból valók. Így pl. egyszerű és szegényes ruhában kellett járniök, melynek értéke nem lehetett nagyobb bizonyos csekély összegnél (I. 1-6.). A léha

szórakozásokat és színelőadásokat gondosan kerülniök kellett (I. 7.). Húst csak nagy ünnepeken, továbbá vasárnap, kedden és csütörtökön volt szabad enniök (II). A Nagyböjton kívül Szent Márton böjtiét is kötelesek voltak megtartani (III. 1.). A három sátoros ünnepen (Karácsony, Husvét, Pünkösd) valamennyien kötelesek voltak meggyónni és áldozni (VI. t.). Ezenkívül kötelesek voltak naponta többször imádkozni (IV), egymásnak mindenben segítségére lenni, beteg testvéreiket támogatni (VIII.), halottakért imádkozni.¹⁰

Három nehézség teszi kétségessé a lelet feltétlen hitelességét és értékét.

1. A felírás értelmezése. 1221-ben IX. Gergelyt említi pápának, noha akkor már III. Honoriusz uralkodott.

2. A cím dátuma azért fontos, mert a különböző források összehasonlítása lehetetlen. Wyngaert szerint régiségben első a capestranoi, utána a königsbergi, majd a Mariánus féle következik. Mások természetesen mást vallanak.

3. Nehézség az is, hogy a Regula meglehetősen laza szerkezetű és egyes részei láthatóan különböző időben keletkeztek. Wyngaert szerint a Regula 14 fejezete közül az I.-VI. fejezet második mondatáig az 1221-es Regulából való. A többi részek, tehát a Regulának XII fejezetre való kiegészítés legkésőbb 1228-ig megtörtént. A XIII. és XIV. fejezet 1234-ben függetlenül íródott hozzá, de annyira laza szerkezetű, hogy nem is tartozik teljesen a Regulához, hanem általános szokás szerint az egyes rendi községek a helyi szokás szerint a Regula rendelkezéseit kiegészítették.¹¹

Az eddig mondottakból láthatjuk, hogy a XIX. század kutatói azért tévedtek feltevéseikben, mivel nem az eredeti kútfőkre támaszkodtak, hanem leginkább egyéni elgondolásaikra. Nézzük most már azt, hogy a Harmadik Rend eredetének kérdésében mely kútfőkre kell támaszkodnunk.¹² A legnagyobb tekintélye Celanoi Tamás krónikájának van. A hívek fenntebb leírt özönlése készítette Szent Ferencet arra, hogy az özönlendők hármasseregének életszabályt adjon, a szabályról azonban közelebbit nem mond.

Celanóira támaszkodik Speieri Julián, aki verses legendáját legkésőbb 1235-ben fejezte be. A verses legendában és az u. n. Ferenc legendában előfordul az a hasonlat, hogy miként három templomot állított helyre, három rendet is alapított. Ő már a Harmadik Rendet Bűnbánók Rendjének nevezi, és kihangsúlyozza, hogy mindkét-nembeli világi hívők részére alapították. A rendszabályról a legendában beszél, ahol a Harmadik Rend célját is körvonalazza.

Egy évtized múlva jelent meg Hugolin bíborosnak, a későbbi IX. Gergely pápának életrajza, amely igen nagy szerepet tulajdonít neki a Harmadik Rend megalapításában. Ezt a túlzást a pápa maga cáfolja meg csehországi boldog Ágneshez. III. Béla magyar király unokájához 1238. május 11.-én írt levelében. A három rend megalapításával mérhetetlenül nagy

lélki hasznát hajtott. (Szt. Ferenc) mert e három rendben naponta sokszorosan megdicsőül a Mindenható. Az a közös lőről fakadt három szőlővessző, melyet a fáraó pohárnoka álmában látott, a barátok, az apácák és a bűnbánó testvérek hármasságát jelképezi, melyek a szent és oszthatatlan Háromság tiszteletére vannak szentelve.¹³ Láthatjuk, hogy Hugolin bíboros a rend alapítását Szent Ferencnek tulajdonítja.

Szent Bonaventúra Celanoi Tamás és Speieri Julián adataira támaszkodik. Új nála csak az, hogy szerinte maga Szent Ferenc nevezte el a Harmadik Rendet Ordo Fratrum de Poenitentia-nak. A «Cur fratres non promoveant Ordinem Poenitentium» c. iratában rámutat, hogy az erősen megváltozott viszonyok lehetetlenné teszik azt, hogy a Kisebb Testvérek terjesszék a Harmadik Rendet. Továbbá a Harmadik Renddel való foglalkozás sok külső és belső botrányra, pletykára, visszaélésre adna okot. A bevezető sorok kétségtelenné teszik azt, hogy a szerző feltétlen hiszi a Harmadik Rend szentferenci alapítását és ezért erősíti hosszadalmasan jelenlegi állásfoglalásának helyességét, ami azonban alig sikerül.¹⁴

Bassai Bernát Szent Bonaventúra titkára már a Harmadik Rendiek életéről és működéséről több felvilágosítást nyújt. Különösen felemlíti a testvérek karitatív működését és egyszerű életmódját. Megemlíti azt is, hogy kezdetben a Harmadik-rendieket a Kisebb Testvérek vezették, jelenleg azonban saját előjáróik vezetése alatt állnak.

Az alapítás éve csak a XIII. század vége felé fordul elő először Fabrianói Ferencnél, aki az alapítás évét 1221-re teszi. Utána többször előfordul ez az évmegjelölés más forrásművekben is, de nem lehet megállapítani, hogy Fabriánó adatától függetlenül-e. A Capestranoi lelet is ezt az adatot látszik megerősíteni. Az alapító személyére nézve, a Capestranói Regulából kiindulva egészen a IV. Miklós által megerősített Reguláig minden regula-változatban benn van ez a kitétel: «ista fraternitas quae beato Francisco habuit fundamentum.»

Az eddig mondottak alapján próbáljuk megoldani a Harmadik Rend alapításának kérdését.

Alapjait mindenesetre abban a látomásban kell keresnünk, melyet 1209-ben az első Rend alapításakor Poggiobonsii magányában látott a szeráfi Atya: Ugy tetszett, mintha lemérdek embert láttam volna felénk özönlni, akik mind a mi szerzetünk Reguláját óhajtották magukra öltetni és a mi szabályaink szerint akartak élni. Még most is fülembe cseng lépteik dübörgése, amint a szent engedelmesség parancsa szerint indulnak, majd visszatérnek. Az utat emberekkel láttam ellepve, akik minden nemzetből idejönnek. Ime jönnek a franciák, németek és angolok, s özönlik a legkülönbözőbb nemzetek sokasága, meséli első testvéreinek a kerekasztal lovagjainak.¹⁵

A látomás érthető ugyan az első Rendre, de méginkább a Harmadik Rendre. A legenda szerint Cannario lakói a szeráfi Atya prédikációján felbuzdulva el akarták hagyni tűzhelyeiket,

hogy kövessék őt. «Ne hamarkodjátok el a dolgot, s maradjatok csak itthon. Majd én előírom nektek, mit kell cselekednetek lelketek javáért» — nyugtatta meg őket. Tény, hogy most már komolyan gondolt arra, hogy világban élő gyermekeinek szabályt ad.¹⁶

Egymástól teljesen függetlenül alakulnak az első «Poenitentium coelesia»-k. Cannarában, Firenzében, Poggiobonsiban és Faenzában. A szeráfi Atya a helyi viszonyoknak megfelelően szabályokat is adott nekik. Ezeknek a szabályoknak akárcsak az első Rend Protoregulájának vezérmotívumai az evangéliumi igék lehettek. Különösen a lelki szegénységet, a tisztaságot és az alázatosságot köthette lelkükre. Az egymástól különálló ferences világi községek összetartó ereje csupán a szeráfi Atya személye volt. Ezek a különálló alapítások talán helytelen irányba fejlődtek vagy a világiakat szokatlan életmódjukkal felháborították? Nem tudjuk. Tény az, hogy egyházi, de főleg világi hatóságoktól sok zaklatásban volt részük¹⁷

Ferenc is, de főleg Hugolin bíboros a kisebbek barátja és pártfogója észrevette a mozgalom jelentőségét. — Ferenc talán a világot Isten szeretetében összefogó álmait, Hugolin bíboros pedig a saját lelkük és az Egyház közjava érdekében igazi militia Christi-t látott benne. Ami szervező erő hiányzott Ferencből, pótolta azt Hugolin bíboros segyütt írják meg a Harmadik Rend egyetemes szabályzatát.

1221 május 20.-án Áldozócsütörtökön hirdette ki a Szabályzatot Firenzében, ahol ugyanekkor több férfit és nőt vett fel a Harmadik Rendbe. A pápa már 1221 december 16.-án a «Significatum est» c. levelében az előszóval jóváhagyott Regulát és a Harmadik Rendet Rimini püspökének pártfogásába ajánlja. Ugyanekkor a püspök joghatósága alatt álló Faenzai bűnbánó testvérek sanyargatóit a mindenható Isten, Szent Péter és Szent Pál apostolok haragjával fenyegette meg. Ebben a levélben nevezik először Ferenc világi fiait: «Fratres de Poenitentiae.

Most kezdi meg a Harmadik Rend igazi hódító útját a nép között. Pár évre rá Pierre delle Vigne császári titkár így ír urának II. Frigyes császárnak: «A Kisebb Testvérek és Hítségű Rend tagjai ellenünk keltek. Nyilvánosan ócsárolják a mi életünket és a mi viselkedésmódunkat. Jogainkat szétmorzsolják és befolyásunkat megsemmisítik. Most pedig, hogy hatalmunknak megadják az utolsó dőfést és hogy elvegyék a nép meghódolását két új testvérületet alapítottak, melyben állítólag férfiak is, nők is tartoznak. Mindenki utánuk fut s alig van már valaki, aki ne lenne vagy egyikben vagy másikban beiratkozva.¹⁸

Bátran kimondhatjuk tehát, hogy a Harmadik Rend jelentőségben semmivel sem áll a II. sőt az I. Rend után.

Azóta két évszázada ez a Rend mindig ott állt szolgálatkészen a maga világban élő, de Istenbe elmerülő szellemével az I. és II. Rend mellett, mint annak előretölt könnyű lovassága.

mely nem öletszerűen veszi föl a harcot a kor bűneivel, hibáival, ferde kinövésével, hanem a szeráfi Atya szabályában lefektetett ferences szellemmel. Ezért a szellemért hálás a Harmadik Rend az I. Rendnek.

A Harmadik Rend bármennyire a kor gazdasági és vallásos krízisének eredményeként jött létre, Szabályzatában, szellemében egészen kivonja magát ezek hatása alól. A krízisből kivezető utat az evangélium szellemében jelöli meg, hogy ezáltal a buzgóságnak és a korszerű cselekvésnek biztosítékot nyújtsa. Innen magyarázható, hogy a kor mozgalmi néhány évtizedes vergődés után kimulnak — épen térre és időszerűségük korlátozottsága miatt, — addig a szeráfi Patrárka hatalmas gondolata: az *«Ecclesia orans et laborans»* mustármagból hatalmas szerleágazó fává növekedett.

Celanói Tamás szavai kívánkoznak ide: «Ő az a nagy művész, akinek példája útmutatása nyomán dicsőítő éneket zengve mindkét nemből ujjászületik Krisztus Egyháza és hármassorban diadalt nyer az üdvözülendők serege. Ő mindenkinek megszabta élete útját és minden fokozat számára félreismerhetetlenül kijelölte az üdvösség ösvényét.¹⁹

¹ Acta Bollandi 202 s. idézi dr. Weisz: Világtörténet V. köt. 412. l.

² P. Fidentius v. den Borne: Franziskanischen Studien 1929 szept.

u. o.

³ Ozonam: Itália ferencesrendi költője a XIII. században (németül) Juliustól Münster 1853. Idézi Weisz 415 l.

⁵ Innumerae virgines Clarae rumoribus excitati dum ad claustralem vitam transire non praevalent in patriis domibus sine regula regulariter vivere studeant. Vita S. Clarae auctore Anonymo coevo. Antverpiae 1725, 47. Similiter et viri uxorati et mulieres maritae a lege matrimonii non valentes (liberari) de fratrum salubrii consilio se in domibus propriis arctiori poenitentia committant. Acta Sanctorum Thom. 51.737. l. Idézi Balanyi: Anima franciscana.

⁶ Coronata: Il Terz' Ordine francescano 19 l. Holzapfel: Manuale 394 l.

⁷ Fidentius van den Borne e téren alapvető munkája nyomán ismeretjük a különböző nézeteket.

⁸ Anima franciscana 105 l.

⁹ u. o. 107 l.

¹⁰ Balanyi: Assiszi Szent Ferenc 371 l.

¹¹ Anima franciscana 128 l.

¹² Az eredeti kútfők ismertetése szintén v. den Borne műve után történik.

¹³ Sbaralea: Bullarium franciscanum. Római 1759 tom. I. 212 l.

Idézi az Anima franciscana.

⁴¹ Szent Bonaventúra e művet a Quaracchii hivatalos kiad. (Opera omnia Tom. VIII. 368.) a hiteles művek közé veszi fel. Sokan nem Szent Bonaventúrát tartják írójának.

¹⁵ Spec. perf. 6. 85.

¹⁶ Assiszi Szent Ferenc virágoskertje. Ford. Kaposi J. 41 l.

¹⁷ Unghváry A.: A Harmadik Rend történelmi méltatása. Balanyi A. Szent Ferenc 371 l.

¹⁸ Takács Ince: Szent Ferenc Rendje 66 l.

¹⁹ Celanói Tamás: Legenda prima. 40 l.

ÉLETÜNKBŐL...

Nov. 21. Rómából megérkezett új lektoratyánk: P. dr. Zentai Marcellin. Isten hozta hozzánk, legyen sok éven át tanítónk és példaképünk.

Nov. 22. «Hajlítsd hozzánk Ó irgalmát. — hogy Néki mondhassunk harmóniát.» Így kérelettük ma Szent Ceciliát, hogy ahányszor énekelünk, szívünkben is harmónia legyen.

Nov. 29. Főliszt. P. Kolumbán igen nagy lelkesedés közepette tartotta meg előadását: hogyan hasznosítsa a mesét a hitoktató a vallásos nevelésben. Ezután Szent Bonaventúra és Duns Scotus mellől a jövőendő gyermekvilágra is többet gondolunk.

Dec. 5. Lelkigyakorlatos nap. A pap életében csak Krisztus lehet a középpont. A klerikus évek tartalma is csak Krisztussal telik be.

Este megérkezett Szent Miklós püspök. Puttonyából szétrázott sok édességet, meleget, jókedvet, szóval mindent, ami a mostani időkben különösen kell.

Dec. 9. A papi eszmény fonségének és a ferences kispapi élet szépségének bemutatására és megszerettetésére díszünnepélyt rendeztünk. S az eredmény megkapó. Ft. P. Provinciális, a budai, pasaréti szentkúti házfönök atyák, s a környező zárdák atyái. Rendünk és a rendház jötevői, barátai színültig megtöltötték a Kultúrházat.

A zárószavakat Iskolánk fővédnöke Ft. P. Provinciális mondta. Az Énekkart, Zenekart és a Szavalókórust P. Alajos vezényelte. A műsorszámokat Attila t. ismertette. A gyűlésről mindenki kedves emlékekkel távozott. Ft. P. Provinciális és még sokan őszinte elismerésükkel tüntették ki fáradságos munkánkat.

P. Fausztin, P. Pongrác, P. Ráfáel P. Jeromos és Kapisztrán házfönök atyák ajándékát hálásan köszönjük.

Dec. 11. Ft. Kerkai Jenő S. J. a KALOT orsz. elnöke a mozgalomról tartott előadást. A mai kor a népiség jegyében áll. A mostani világalakító erők lennről indultak és totális érvényre törnek. Az agrár mozgalom indulása, szervezése ezen a nyomon hódította meg fél milliónyi táborát. Igen nagy az örömünk, hogy egészen közélről ismerhettük meg a KALOT hatalmas munkáját és célját: a krisztusibb, dolgozó, szociális embert.

Dec. 13. A hitoktatásról szóló sorozatban Ft. P. Máriusz, budapesti hitoktató tartotta meg előadását. Hálás köszönet érte.

Dec. 15. V. éves testvéreink: Tamás, Mihály, Cecil, Gergely, Vid, Gottfried, Pelhárt, Oszkár, Gábor, János, Ferenc, Péter és Regalát Egerbe mentek, hogy felvegyék a szubdiakonátust. Mi itthonmaradtak minden nap imádkozunk értük, hogy erősek és állhatatosak legyenek.

Dec. 16. Özséb atyánk nevenapja. Éljen sokáig Ifjúságunk és Provinciánk javára.

Dec. 21. Megjöttek a szubdiakonokok: kigyúlt újra a tűz a Klerikátusban, hogy egyre magasabban szökkenjen és elégjünk benne az elsómise oltárán. Tizenhárom új pap. Ó, de kelletek! Júniusra nagy aratás lesz.

Dec. 24. Eljött a kis Jézus! Mégis eljött. Túl háborún, nélkülözésen. Betlehemünkben kigyúlt a fény, karácsonyfánk csillog, alatta ajándékesomagok fehérlenek — mint a régi béke-világban. Ma kétszeres hálával gondolunk arra, aki elénkvarázsolta a régi boldog karácsonyt: szerető jó Provinciális atyánkra.

Dec. 25. «200 énekes köszönti a megszületett Jézust!» Ilyen felhívással vártuk a gyöngyösi hívőket a 9 órai szentmisére. A Mária Tanoda kis ele-

mistáival karácsonyi kánonokat és többszólamú énekeket zengtünk. Nagy a betlehemi Gyermekek ereje: össze tud fogni több mint három oktávot is.

Dec. 2. A felsővárosi templomban is elénekeltük a «200 énekes köszöntőjét».

Dec. 27. P. Luciusz, budai vikárius atya látogatott közénk. Felújítottuk elmosódó emlékeinket a berényi főiskoláról.

Dec. 31. Vidám est keretében búcsúztattuk az 1941. évet. Mi nem sajnáljuk az éveket. Dehogy is sajnáljuk. Repüljetekek évek! Annál közelebb jutunk az Oltárhoz!

1942. Jan. 2. Marcellin atya névünnepe. Életét az Ifjúságért ajánlotta fel, szeretne atyánk és jóbarátunk lenni. Faxit Deus!

Jan. 5. Karácsonyfafosztás. Miért nincs örökké karácsony! A fenyőág ugyan ellobban a tűzben, de lelkünkben azért karácsony marad mindig!

Jan. 6. Az ünnepi füzér utolsó szeme: P. Menyhért nevenapja.

Jan. 9-10, 16-17, 22-23. Elkövetkeztek a nehéz napok. A IV.-V. évesek S. Scripturából, Pedagógiából, Morálisból, Jus matrimoniáléból és Dogmatikából vizsgáltak. — A III. évesek Dogmatikából, S. Scripturából, Archeologia biblicából, héber nyelvből és Morálisból; a II. évesek Dogmatikából, Ethica gen-ből, héber nyelvből, Cosmologiából, Psychol. exp.-ből; az I. évesek Ontologiából, Bölcsellettörténetből, Ethica gen.-ből, Dogmatika fund.-ből, Psychol. rat.-ből és Logikából vizsgáltak.

Jan. 19. P. Magiszter gondoskodásából elkészült gyönyörű, modern folyóiratszekrényünk. Megvalósult tehát régi vágyunk, az Olvasóterem. Hálas szívvel köszönjük.

Jan. 26. Próbaszentbeszéd az ebédlőben. Ki az imádságra buzdít, ki győzelmesen hazatérő honvédeink elébe mond szónoklatot, ifjúsághoz az ifjúságról, ki pedig a sírhoz vezet, mint majd egyszer igazán...

Febr. 5. A magyar népi mozgalmak sorában ma az EMSZO-val ismerkedtünk meg szemtől-szembe. Freesz József főtit. úr, az EMSZO orsz. titkára tartott rendkívül színes és csupa élet előadást. Az előadás első részében a mozgalmi élet elindulását, irányát és kibontakozását mutatta meg. Másodsor a liberalis-kapitalista rendszer cáfolatát és az új rend gondolatát hallottuk. A magyar katolikus papságnak is meg kell éreznie az új Mohács fenyegető közeli rémét.

Febr. 10. Főtit. Pfeiffer László, a Kioe melegszívű atyja tartott először előadást a mozgalomról. Az A. C. mozgalom széles sodrában áll a Kioe. A munkásifjak új életének kialakítása: a lelki és a szellemi kultúra, érdekvédelem, szabadidő-mozgalom a Kioe célja. A Kioe munka gyakorlati részéről Kertész László központi titkár úr beszélt. Szeretni fogjuk nagyon a munkásifjakat!

Febr. 15-17. Szentségimádás a felsővárosi templomban. Mind a három napon elzarándokoltunk mi is, hogy engeszteljük az Úr Jézust a farsangi bűnökért és megkérleljük a békéért.

Febr. 17. Farsangest. Boldog, akinek ma mosolyra is jut. Sikerült és kevésbé sikerült műsorszámokkal kíséreltük meg a vendég káplán urakat és a nagy ferences családot fölvidítani. Hagyományos igrícünk: Kornél t ezúttal a félévi vizsgálat vette lantjára.

Febr. 19. Házfőnök Atyánk névünnepén boldogan siettünk leróni hálánkat az Úr Jézusnál: éltesse sokáig és adjon erőt, kitartást és sok örömet nehéz és fontos munkájához.

Fr. Zoltán krónikás.

Felelős kiadó: Hittudományi Főiskola Gyöngyös.

Kapuzatrán-Nyomda, Vác.

Művészeti: Farkas Károly.

Kepistón
Nyandó
V6e